

Vajnorské novinky

ČASOPIS PRE VAJNORČANOV A PRIATEĽOV VAJNOR **VAJNORVINKY**

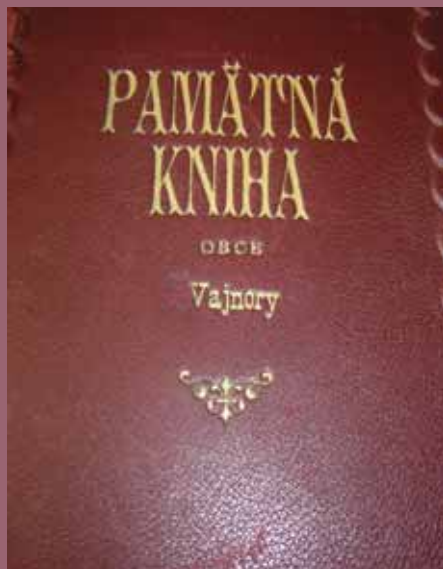
Kultúra • **Kostol** • **Vinári** • **Družobné návštevy** • **Katarína Brúderová** • **Listáreň**

História • **Dožinky** • **Doprava** • **Oznamy** • **Fotoreportáže** •

Počiatky divadelníctva vo Vajnoroch boli pravdepodobne už v čase, keď sa v dokumentoch uvádza, že manželka a dcéra kapelníka Václava Kubištu hrávali divadlá. Podľa archivovanej dennej tlače sa už v roku 1901 vo Vajnoroch konalo divadelné predstavenie.

OCHOTNÍCKE DIVADLO

Ochotnícke divadelníctvo pokračuje neskôr organizovane. V roku 1916 sa uskutočnilo predstavenie s názvom Joram, ktoré predviedli členky miestneho cirkevného spolku terciárov.

Ochotníci z radov mladých sa schádzali v spolku študentov. S nácvikom hier začali v škole a tu predviedli aj prvé predstavenie. Javisko urobili vyvýšené vypodložením požičaných sudov od hostinského a na ne dali dosky. Kulisy, ktoré zabrali takmer polovicu triedy, zhotovili z latiek a polepili farebným papierom. Režisérom prvých divadelných hier bol spočiatku miestny farár Jozef Kostka, neskoršie Agneša Jajcajová a Štefan Benčíč. Začína sa obdobie nácvikov u Ignáca Lobpreisa. Najviac sa nacvičovalo v zimných mesiacoch. Divadlá sa hrávali „U Panáka“, „Fa-

sme všetci v jednom vreci. Program k predstaveniu s vajnorskými ornamentami vyhotovil Štefan Benčíč.

V auguste 1923 pod vedením Rudolfa Poláka boli predstavenia hier Kubo a Pán Tomáš. Z bohatej ochotníckej činnosti treba ešte spomenúť hry Charlieho teta (1926), Šnorovačka (1927), Bačova žena (1930), za spoluúčinkovania miestnej sokolskej jednoty Vojnarka (1934) a mnohé ďalšie.

Fotografie: archiv

šunga“, „Vlčka“, v sále Potravného družstva, v Sokolovni.

Prvé predstavenie divadelného krúžku študentského spolku sa uskutočnilo 3. apríla 1920, uvedením hry Igmandský klerik, činnosť pokračovala 17. júla predstavením drámy Hrob lásky. V roku 1921 študenti obohatili svoj repertoár o hru Ferka Urbánka Kríž pod lipami. Po tomto predstavení si ochotníci zhotovili vlastné kulisy a javisko, ktoré vymaľovali vajnorskými ornamentami Katarína Brúderová a Mária Feketová, rod. Brúderová.

Nácviky pokračovali a už 4. júna 1921 na novom javisku uviedli ochotníci Kamenný chodník a hru Už

Od roku 1936 začal svoju ochotnícku divadelnú činnosť spolok Omladina. Nacvičoval v sále Potravného družstva. Na začiatku svojej činnosti sa predstavil hrou Kysuca, ktorá čerpala námet z príchodu vierozvestov Cyrila a Metoda. Pokračovali hrami Pytliakova žena, Kto si bez viny a Inoknito.

V roku 1943 v preplnenej sále Potravného družstva sa konalo predstavenie prvej operety Ej horička zelená. Hudbu upravil a nacvičil Matej Belaj. Spolok pokračuje nácvikom a uvedením ďalšej operety Kováčovie

Rýľala sa ma, ako si spomínam na svoje detstvo?

Narodila a vyrastala som v Vajnoroch ako detka roľníka - roľníckeho. Keď malaťa nás roľníci si chceli pracovať a hlava ako som začala chodiť do školy učil sa, aby sme sa v škole učili všetci poskbiť na vlastnej rube. V škole som spoznávala spoluroľnícko-spolupracovníky a zistila som, že je nás májerna takých ako ja. Títo roľníci, roľníckari, roľníckari, všetkých roľníka mám všetci zistiť skôr, bývanie, obliečanie, ale neoplynieť peniazom. Raz prišiel do našej školy kuzubek, Američania učil sme ich chodiť do školy, jeho prístupom. Títo roľníci má všetci dostatok na včelárstvo. Keď to 50 rokov má chýbať pár kuzubek bol asi veľmi vzácnym a publikovať, že kto vima peniaze môže zaplatiť a 2 ks domáca vajčka. Títo roľníci školy boli májerna - roľníckeho kľučky svojim roľníckym a v spoluprácovej sa roľníckeho je kuzubek a škola na prístupom sa zúčastňujú sami, tito učiteľ slupky vajca zručnosť kora kora je kuzubek a tak prístupom sme učili školy učil. Pámalam sa také, že do školy prišlo i „Babčine divadlo“. Títo nás naši roľníci začali nosť ku kultúre. Títo, škola boli opožerenie a neuvažuje sa o chýba učil dostali sme zo školy počutím vzťahom kuzubek a roľníckeho i učenie učil 2 roky som vďaka učil učil, tito som veľmi rada učil. Títo mi zostalo i do mojej starosti. Títo kuzubek je stále mojom učil. prístupom

Mária Turangera

Anička. S hrou Bačova žena sa zúčastnili na prehliadke ochotníckych súborov.

Divadelný krúžok Omladina sa počas svojej ochotníckej činnosti predstavil hrami:

Dedinský krutáň, Kríž pod lipami, Márnokratný syn, Maryša, Na pomoc blížnym, Dračí pazúr, Bludár, Štedrý večer siroty, Lýdia, Keď mesiačik svietil, Tri vrecia zemiakov. Po roku 1946 treba spomenúť uvedenie hier od Ferka Urbánka Kliatba, ďalej Matka, Pribina, Štyri strany sveta, Čaj u pána senátora, Voľný vietor, Divá Bára a operety Vy krásne Tatry malebné, Tá naša stanička.

Z tohto obdobia je zaujímavé, že operetu Voľný vietor navštívil s ochotníkmi František Krištof Veselý.

Potom sa začalo písať nové obdobie pôsobenia ochotníkov vo Vajnoroch - divadelné predstavenia sa hrali v Sokolovni. Uviedli tu hry: Chudák manžel, Surovô drevo, Bláznivá nedeľa, Ďaleká ozvena, Magda Burčová, Kubo, Keď chlebom vonia zem, Maryša, operetu Sládkovia, operu Jej pastorkyňa a iné.

Spomenuli sme len niektoré predstavenia, ale nehovorili sme o ochotníkoch - hercoch, autoroch a režiséroch. Ich bohatá, vyše 60-ročná činnosť, by si to zaslúžila. Za toto obdobie by to bol ozaj veľmi dlhý zoznam mien tých, ktorí sa zanietene do divadelnej ochotníckej činnosti vo Vajnoroch zapájali. Ich činnosť zbúraním Sokolovne zanikla.

Ešte sa stane, že pri rôznych rodinných posedeniach si pamätníci nostalgicky zaspomínajú na toto intenzívne obdobie v kultúrom živote obce. Zasluguje si pozornosť, lebo obohacovalo všetkých - tých, ktorí stáli na javisku, aj divákov v hľadisku. Preto som poprosila tetu Fašungovú, aby svoje spomienky aj napísala.

Z zdrojov súkromnej kroniky a spomienok skrátila a spracovala
Mária Kurejová

Vážení čitatelia!

Sľúbili sme vám, že najbližšie vydanie Vajnorských noviniek dostanete do schránok začiatkom septembra. Prichádza o pár dní neskôr preto, že ho zostavujeme z materiálov ľudí, ktorí majú svoju prácu, povinnosť,

zamestnanie, a nie vždy dodržia termín dodania sľúbených článkov - kvôli ktorým sa oneskoruje aj grafická úprava časopisu. Myslíme si však, že to nie je až taká „tragédia“ - a teda po kvalitnom spracovaní sa aj tak dozviete všetky informácie tak, aby ste o nich mohli premýšľať. Vajnorské novinky totiž nie sú nejakým „rýchlikom na trati“ - v ktorom už niet miesta, ani nechcú konkurovať bulváru. Práve naopak - miesta vo vašich myšliach, aj v serióznych novinách, ktorými máme ambíciu byť - je „habadej“...

Rozhodli sme sa preto, že opäť všetky materiály, ktoré sa za niekoľko týždňov po lete a dovolenkách v redakcii zhromaždili - vyjdú v tomto augustovo-septembrovom dvojčíse. Najbližšie dvojčíslivé vydanie Vajnorských noviniek dostanete v novembri.

Ďakujeme všetkým autorom článkov aj fotografií, ktorí toto vydanie pomáhali spoluvytvárať. Rovnako sa tešíme z toho, že sme sa do počuli, ako si beriete posledné novinky na cesty, dovolenky, že ich radi čítate a že sa vám páčia.

Čitateľov, ktorí sa na nás obracajú s rôznymi dopytmi ubezpečujeme, že budeme na ne odpovedať. Pánovi Novákovi prinesieme čoskoro uspokojivú odpoveď na fungovanie miestneho úradu a ďalší čitatelia nás inšpirovali, aby sme začali získavať informácie o vajnorskom mlyne i Ludovom dome. Ďakujeme pani Zite Búšovej za milý a podnetný článok o prácach detí zo školského klubu, aj ostatným prispievateľom, ktorí sú pod článkami podpísaní.

Zaznamenali sme v ohlasoch nový fenomén. Ústne, telefonicky aj písomne sa na nás obracajú ľudia, ktorí vo Vajnoroch nežijú, ale buď odtiaľto pochádzajú ich rodičia, starí rodičia, príbuzní, priatelia a oni - vracajúc sa k nim na návštevy, sa s našim časopisom stretli. Títo ľudia by si naše novinky radi predplatili. Nejde to - novinky sú nedpredplateľné, nepredajné, Vajnorčania ich dostávajú zadarmo. Tak teda tí čitatelia - Nevajnorčania, ktorí o to požiadajú, lebo sú nimi nadšení (ako napr. pani Sláviková), dostanú od nás redakčný bonus: budeme im ich posilať za reciprocitu - ak nám oni občas prispievajú svojimi článkami.

Za všetkých nevajnorských čitateľov hovorí ohlas jedného bystrého, múdreho a dobrého človeka, šikovného podnikateľa - farmára, žijúceho len pár desiatok kilometrov od Bratislavy, ktorý pochádza z podobných rodinných pomerov ako naši Vajnoráci: „Vajnorky sú vynikajúce. Gratulujem... Vajnorská komunita má svoju neobyčajnú hodnotu.“ A dodáva, že by rád čítal aj ďalšie číslo. Vyhovíme. Už robíme adresár tých, ktorí sa dožadujú našich Vajnorských noviniek. Teší nás, že im po večeroch dávajú prednosť pred čítaním iných periodík, alebo pozeraním televízie.

Ďakujeme za nebývalý čitateľský záujem, všetky ohlasy a dúfame, že ich bude iba pribúdať...

Eva Holubánska-Bartovičová, šéfredaktorka

BRNO-VINOHRADY 24. jún 2007

Starostovia si navzájom odovzdávajú spomienkové darčeky.

Prehliadka Mestskej časti Brna-Vinohradov...

Pohľad na Špilberg z mestskej časti Brno-Vinohrady.

Starosta s prednostkou Vajnor pri rozhovore s predsedníčkou klubu starších.

Pohľad na jednu z ulíc Vinohradov.

Už od pradávna sa ľudia navzájom navštevovali v cudzích krajoch či územiach. Najprv - možno ešte v jaskyniach aj so strachom a pudovo dozaista

i nebezpečne... Neskôr - vymieňajúc si poznatky, potraviny, šatstvo, pracovné nástroje. Potom už ako obchodníci, remeselníci, nájomní robotníci, delegáti mocností i krajín, vyjednávači, intrigáni, dobrodruhovia, objavovači zemí, piráti, zbojníci, vojaci... Dnes - ako turisti, príbuzní, priatelia, dovolenkári, diplomati, prezidenti, politici, študenti, pracujúci, podnikatelia, novinári, filmári... Našich poslancov i volených zástupcov z toho všetkého nevynímajúc. V ostatných mesiacoch boli v prihraničnom rakúskom Wolfstahli, v družobnom Brne-Vinohrady a v talianskom Alviane. A všetci tí blízki „cudzinci“ - chodia radi aj k nám...

FOTOREPORTÁŽE PAVLA FEKETEHO

WOLFSTAHL 1. júl 2007

Starosta Wolfstahlu s poslankyňou.

Kňazi - priatelia: vrakunský farár Marián Červený a wolfstahlský pááter Ernst.

Dychová hudba Vištučanka.

Zúčastnení starostovia a poslanci z okolia Wolfstahlu.

ALVIANO 14. - 16. august 2007

Socha sv. Panny Márie.

Stretnutie starostov Vajnora a Alviana.

Procesia pri príležitosti sviatku Nanebovzatia Panny Márie.

Starostovia s kňazom mestečka Alviano.

Na návšteve neďalekého turistického mestečka Piediluco.

Družba s Talianmi pokračuje ďalej ...

Z dôvodu zníženia príjmov tohtoročného rozpočtu a potreby šetrenia finančnými prostriedkami mestskej časti, ale tiež neudelenia dotácie z Európskych fondov na družobné kontakty za rok 2006 sa zahraničná komisia rozhodla v tomto roku družbu „utlmiť“. Navrhla, aby sa na letnej družobnej návšteve zúčastnili novozvolení predstavitelia zastupiteľstva a pracovníci miestneho úradu - t. j. 10 ľudí. Talianska strana tiež v tomto roku riešila družbu úspornejšie.

V dňoch 14., 15. a 16. augusta teda navštívili družobné mesto Alviano: starosta Vajnora Ing. Ján Mrva, jeho zástupkyňa Ing. Soňa Molnárová a prednostka miestneho úradu Ing. Edita Košíková. K nim sa pridala predsedka zahraničnej komisie, poslanka Pavol Fekete, spoločne s dvoma obyvateľkami Vajnora, hradiacimi si pobyt vlastnými prostriedkami. Zo španielskej Ondary prišli na dohodnuté družobné stretnutie traja obyvatelia.

Mesto Alviano so svojimi ca 1500 obyvateľmi sa však na svoj sviatok

pripravilo obdobne, ako sme boli zvyknutí počas predchádzajúcich rokov družobných kontaktov. Večere na námestí a v uliciach Alviana do neskorých nočných hodín, hudba, historická večera na hrade... Vajnorčania nezaostali a navarili na námestí v kotli guláš, ktorý je v Alviane veľmi obľúbený. Na sviatok Nanebovzatia Panny Márie, ktorá je patrónkou Alviana i ďalších miest v Umbrii, sa 15. augusta uskutočnila slávnostná svätá omša s procesiou v historických uličkách a zúčastnili sa na nej aj Vajnorčania. Starostovia Vajnora

a Alviana sa na spoločných pracovných stretnutiach dohodli v pokračovaní a rozvíjaní družobných vzťahov, ktoré chcú perspektívne rozširovať aj na ďalšie mestá.

V dňoch 21.- 25. augusta zavítalo do Vajnora spoločne so starostom Saurom Santim deväť obyvateľov z Alviana. Navštívili Bratislavu, susednú Viedeň a zúčastnili sa aj na našich dožinkových slávnostiach.

O vývoji a pokračovaní vzťahov s družobnými mestami budeme v budúcnosti podrobnejšie informovať.

Pavol Fekete

Taliani na „Kapustnicovom posedení“ u Feketovcov.

ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ

POKRAČUJEME V INFORMÁCIÁCH O POSKYTOVANÍ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI MUDR. IGOROM MOLČÁKOM.

V minulom čísle sme vás informovali o písomnej výzve pracovníkov miestneho úradu, adresovanej MUDr. Molčákovi, ktorou bol požiadaný o vrátenie všetkých štyroch vyhotovení nájomnej zmluvy č. 30/2007/NZ a o uvedenie dôvodov jej nepodpísania. Spoločne so zmluvami bola na miestny úrad

doručená **odpoveď MUDr. Igora Molčáka zo dňa 23. 7. 2007.**

Uvádzame ju v plnom znení:

“V mojom stanovisku k návrhu nájomnej zmluvy pre PL v zdravotnom stredisku Rolnícka č.1, BA-Vajnory (evidovaný v podateľni MČ 28. 5. 2007), som veľmi jasne uviedol hlavný dôvod, pre ktorý nesúhlasím so znením návrhu nájomnej zmluvy. Žiaľ, musím konštatovať, že ani po opakovaných stretnutiach, vzájomnej korešpondencii, ani po jednaní na Odbore zdravotníctva VÚC Bratislava dňa 21. 6. 2007, sa na Vašom postoji k dĺžke navrhovaného nájmu nič nezmenilo.

Opakovane upravovaný návrh nájomnej zmluvy a najmä posledné úpravy návrhu zmluvy č. 30/2007 NZ tak, aby bol obsah zmluvy v súlade s legislatívou aktuálne platnou na území SR, rozhodne nepovažujem za kompromisný prístup. Konkrétne, dvojmesačná výpovedná lehota nie je pre mňa ani podstatná a ani nevyhnutná, vyžadujú ju podmienky udeľovania povolenia na poskytovanie ZS a zdravotné poisťovne. K vypusteniu druhej vety z bodu 4. článku VI. Osobitné dojednania, sa vyjadším len, že nie je obsahom štandardných nájomných zmlúv, aby prenajímateľ viazal zmluvu a prípadnú výpoveď na vzťah nájomcu voči tretím osobám, v tomto prípade pacientom. Na tieto účely slúžia presne určené inštitúcie, mechanizmy a platná legislatíva, ktorá chráni práva pacienta.

Záverom musím konštatovať, že napriek opakovaným rokovaniam mi do dnešného dňa nie je známy jediný relevantný dôvod, ktorý by bol prekážkou dlhšieho trvania prenájmu ako 1 rok a 3 mesiace. Argumenty typu: “Čo by na to povedali iní lekári

na zdrav.stredisku, čo by na to povedal potenciálny investor”, atď rozhodne za relevantné nepovažujem. Jasne som pri rokovaniach i v korešpondencii prejavil ústretovosť pri eventúálnych stavebných úpravách ZS, a uviedol dôvody, ktoré ma v záujme zachovania kontinuálneho poskytovania ZS nútia trvať na pôvodne požadovanej dĺžke doby prenájmu.

Vzhľadom na avizované plánované premiestnenie ambulancie do ZS, na ktoré sa i mňa občania opakovane pýtajú, som nútený ich o týchto skutočnostiach a vývoji v “kauze starosta” informovať.”

STANOVISKO PRACOVNÍKOV MIESTNEHO ÚRADU K LISTU MUDR. MOLČÁKA:

Z odpovede p. MUDr. Igora Molčáka, ktorý opäť neprijal ponuku ordinovať v zdravotnom stredisku za podmienok, aké mala pani doktorka Lančaričová, je zrejmé, že sme sa snažili dohodnúť, ale na druhej strane nebola vôľa či pochopenie. Našou snahou bolo zlepšiť zdravotnú starostlivosť občanom Vajnory v priestoroch, ktoré jej prináležia.

Tvrdenie MUDr. Molčáka, že jeho najväčšou prekážkou je doba trvania nájmu, t. j. do 31.12. 2008, je počudovaniahodné, pretože všetci nájomníci v zdravotnom stredisku majú uzavretý zmluvný vzťah na dobu určitú, t. j. do 31.12. 2008.

Miestny úrad nateraz nevidí dôvod uzatvárať zmluvu na dlhšie obdobie, keďže sa plánuje revitalizácia zdravotného strediska a chceme, aby boli pravidlá rovnaké pre všetkých nájomníkov.

*Ing. Mária Poráziková, vedúca ekonomického oddelenia MÚ
Ing. Mario Schwab, poradca starostu*

PRÁVA PACIENTOV

Právo na zdravotnú starostlivosť sa definuje ako právo na využívanie výhod zdravotníckeho systému a zdravotníckych služieb, ktoré sú v štáte dostupné.

Cieľom Európskej charty práv pacientov, prednesenej

15. 11. 2002 v Bruseli, je: zaručiť vysokú úroveň ochrany ľudského zdravia a zaistiť vysokú kvalitu služieb, poskytovaných v systéme zdravotníctva daného štátu.

Charta práv pacientov v Slovenskej republike, schválená vládou SR 11. 4. 2001, vychádza zo Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Je definovaná tak, že občania aj záujmové skupiny v oblasti poskytovania zdravotných služieb, okrem práv, nesú aj svoj podiel zodpovednosti. Ich práva súvisia s povinnosťami a zodpovednosťou.

Charta práv pacientov sa vzťahuje na všetkých jednotlivcov, berúc na vedomie, že rozdiely, ako vek, pohlavie, vierovyznanie, spoločenské a ekonomické postavenie, gramotnosť, môžu ovplyvňovať potrebu individuálnej zdravotnej starostlivosti.

Štrnásť základných práv pacienta:

1. Právo na prevenciu
2. Právo na prístup k zdravotníckym službám
3. Právo na informácie
4. Právo vyjadriť súhlas
5. Právo slobodného výberu
6. Právo na súkromie a zachovanie dôverného prístupu
7. Právo na rešpektovanie pacientovho času
8. Právo na dodržiavanie úrovne kvality
9. Právo na bezpečnosť
10. Právo na inovácie
11. Právo predchádzať zbytočnému utrpeniu a bolesti
12. Právo na liečbu, zohľadňujúcu osobné potreby
13. Právo sťažovať sa
14. Právo na náhradu škody

1. Právo na prevenciu

Každý jednotlivec má právo na poskytovanie primeraných služieb na prevenciu choroby.

Zákon garantuje bezplatnú plošnú prevenciu u všetkých pacientov, nielen prevenciu u rizikových skupín, čím značne presahuje rámec európskej charty.

2. Právo na prístup k zdravotníckym službám

Každý jednotlivec má právo na prístup k takým zdravotníckym službám, aké si vyžaduje jeho zdravie. Zdravotnícke služby musia zaručovať rovnaký prístup každému, bez diskriminácie na základe finančných možností, miesta bydliska, druhu choroby, alebo času prístupu k zdravotníckej starostlivosti.

3. Právo na informácie

Každý jednotlivec má právo na prístup ku všetkým informáciám, týkajúcim sa jeho zdravotného stavu, zdravotníckych služieb a ich využívania a rovnako aj ku všetkým informáciám, ktoré sú dostupné na základe vedeckého výskumu a technickej inovácie.

4. Právo vyjadriť súhlas

Každý jednotlivec má právo na prístup ku všetkým informáciám, ktoré by mu umožnili aktívnu spoluúčasť na rozhodovaní o svojom zdraví; tieto informácie sú základnou podmienkou pred akoukoľvek procedúrou a liečbou, vrátane účasti na vedeckom výskume.

5. Právo slobodného výberu

Každý jednotlivec má právo slobodne si vybrať na základe dostatočných informácií spomedzi rôznych liečebných metód a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

6. Právo na súkromie a zachovanie dôverného prístupu

Každý jednotlivec má právo na zachovanie dôverného prístupu k svojim osobným informáciám, vrátane informácií týkajúcich sa jeho zdravotného stavu a možných diagnostických alebo liečebných metód, ako aj na ochranu svojho súkromia pri výkone diagnostických vyšetrení, prehliadke u odborného lekára, lekárskom ošetrení alebo chirurgickom zákroku vo všeobecnosti.

7. Právo na rešpektovanie pacientovho času

Každý jednotlivec má právo byť ošetrovaný v krátkom a vopred určenom čase. Toto právo platí pre všetky fázy liečby. Poskytovateľ je povinný poskytnúť zdravotnú starostlivosť správne a bezodkladne.

Zákon o záchranej službe zabezpečí príchod záchranej zdravotnej služby k pacientovi do 10 minút na celom území SR.

Zákon o poisťovních určuje pravidlá vedenia zoznamu poistencov, čakajúcich na poskytnutie zdravotnej starostlivosti.

8. Právo na dodržiavanie úrovne kvality

Každý jednotlivec má právo na prístup k zdravotníckym službám vysokej kvality na základe špecifikácie a dodržiavania presne stanovených noriem.

9. Právo na bezpečnosť

Každý jednotlivec má právo neutrpieť škodu spôsobenú nedostatočným fungovaním zdravotníckych služieb, zanedbaním lekárskej starostlivosti či chybami zdravotníckych pracovníkov a právo na prístup k zdravotníckym službám, ošetrovaniu a liečbe, ktoré spĺňajú vysoko stanovené bezpečnostné normy.

Zdravotnícky pracovník je zo zákona povinný informovať pacienta o rizikách poskytovanej zdravotnej starostlivosti, prípadne o rizikách jej odmietnutia.

10. Právo na inovácie

Každý jednotlivec má právo na prístup k inovovaným metódam, vrátane diagnostických metód, v zmysle medzinárodných noriem a nezávisle od ekonomických alebo finančných okolností.

11. Právo predchádzať zbytočnému utrpeniu a bolesti

Každý jednotlivec má právo, pokiaľ je to len možné, predchádzať utrpeniu a bolesti vo všetkých etapách svojej choroby.

12. Právo na liečbu, zohľadňujúcu osobné potreby

Každý jednotlivec má právo na diagnostické a liečebné programy čo najviac prispôbené jeho osobným potrebám..

OZNAM STAVEBNEJ KOMISIE

Komisia výstavby, územného plánovania, dopravy a životného prostredia vyzýva občanov Vajnory, záujemcov o stavebné povolenia i ostatných stavitelov, plánujúcich

stavby či prestavby na území obce, aby v prípade potreby a záujmu využili ponúkané **bezplatné architektonické poradenstvo**.

Odporúčame **konzultovať projekt** (lokalizáciu novostavby, príp. rekonštrukcie, prestavby a pod.) pred schváľovaním v Stavebnom úrade Mestskej časti Bratislava-Vajnory, resp. v stavebnej komisii - **s odborníkom**. Prihlásiť sa možno v MÚ Bratislava-Vajnory, Roľnícka 109 u Ing. Lenky Štelmákovskej. Kontakt: tel. 02/437 12 494, stelmakova@vajnory.sk.

ZBERNÝ DVOR NA BIOLOGICKÝ ODPAD

Mestská časť Bratislava-Vajnory **pre-vádzkuje na dvore hospodárskej správy miestneho úradu pri Pizzerii ALVIANO zberný dvor na biologický odpad**. Obyvatelia môžu do kontajnera nosiť **VÝLUČNE bioodpad** zo svojich záhrad (trávu, listie, konáre a pod.). Služba je **bezplatná**. Zberný dvor je **otvorený počas sezóny každý nepárny týždeň v piatok od 16.00 do 20.00 h a v sobotu od 8.00 do 12.00 h**.

ZĽAVA NA ZAVLAŽOVANIE

Fyzické alebo právnické osoby po napojení na kanalizáciu majú možnosť

si u BVS, a.s., uplatniť **zľavu na účely zavlažovania**, čím si znížia náklady na úhradu stočného.

Tlačivo „**Žiadosť o odpis stočného na účely zavlažovania**“

je možné priamo vyplniť a **ihneď** podať v BVS, a.s. Uvedené tlačivo je k dispozícii aj na našej internetovej stránke www.vajnory.sk.

Ing. Mária Poráziková
Ekonomické oddelenie MÚ

13. Právo sťažovať sa

Každý jednotlivec má právo podávať sťažnosť vždy, keď utrpí škodu a má právo dostať odpoveď alebo inú formu spätnej väzby.

Ak sa osoba domnieva, že sa jej neposkytla zdravotná starostlivosť správne, má právo požiadať poskytovateľa o nápravu.

Ak poskytovateľ jej žiadosti nevyhoví, môže sa obrátiť na:

-Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ak je predmetom žiadosti správne poskytnutie ZS,

-Vyšší územný celok – odbor zdravotníctva, ak je predmetom žiadosti iné rozhodnutie ošetrojúceho zdravotníckeho pracovníka v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti (napr. etika, poplatky...)

14. Právo na náhradu škody

Každý jednotlivec má právo na dostatočnú náhradu škody v primerane krátkom čase vždy, keď utrpí telesnú, morálnu či psychickú ujmu spôsobenú ošetrovaním alebo liečbou pri poskytovaní zdravotníckej služby.

Antidiskriminačný zákon a Občiansky zákonník poskytujú ďalšie možnosti pre domáhanie sa svojich práv.

Práva súvisia s povinnosťami a zodpovednosťou!

Definícia práv znamená, že občania aj záujmové skupiny v oblasti poskytovania zdravotníckych služieb ponosú svoj podiel zodpovednosti. Z hľadiska zodpovednosti pacientov zákon o rozsahu zdravotnej starostlivosti, uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia, napríklad, umožňuje poisťovní uplatniť voči poisťencovi nárok na úhradu, ak mu preukáže porušenie liečebného režimu.

Povinnosti pacienta:

- **Dodržiavať liečebný režim.**
- **Osoba, ktorá má prenosnú chorobu**, je povinná správať sa tak, aby zabránila jej prenosu na iné osoby, označiť ošetrojúcemu lekárovi zdroj nákazy - ak ho pozná, a poskytnúť mu všetky informácie na jeho určenie, určiť okruh osôb, na ktorý mohla prenosnú chorobu preniesť.
- **Uhrádzať služby, súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti** (ak nie je od nich oslobodený).
- **Dodržiavať zákon NR SR o ochra-**

ne nefajčiarov, ktorý zakazuje fajčenie v zdravotníckych zariadeniach.

Práva občanov vo vzťahu k zdravotnej poisťovni:

Osoba má právo na:

- **výber zdravotnej poisťovne,**
- **zmenu zdravotnej poisťovne** vždy k 1. januáru nasledujúceho roku,
- **úhradu zdravotnej starostlivosti** v rozsahu a za podmienok stanovených zákonom,
- **informáciu**, s ktorými poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti má príslušná zdravotná poisťovňa uzatvorenú zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti,
- **poskytnutie neodkladnej zdravotnej starostlivosti** aj vtedy, ak príslušná zdravotná poisťovňa s ním nemá uzatvorenú zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti,
- **vrátenie preplatku** na základe ročného zúčtovania poisťného,
- **zúčastňovať sa na kontrole** poskytnutej zdravotnej starostlivosti,
- **domáhať sa ochrany práv** a právom chránených záujmov, vyplývajúcich z verejného zdravotného poistenia v konaní pred úradom.

Povinnosti pacienta voči zdravotnej poisťovni:

- **plniť oznamovacie povinnosti** (oznamiť zmenu mena, priezviska, trvalého pobytu, zmenu pracoviska - platiteľa poisťného),
- **dozdržovať pokyny zdravotnej poisťovne**, súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v rámci verejného zdravotného poistenia,
- **vrátiť zdravotnej poisťovni preukaz poistenca** pri zmene zdravotnej poisťovne,
- **uhradiť** príslušnej zdravotnej poisťovni zdravotnú starostlivosť, ak sa mu poskytla preukázateľne v dôsledku porušenia liečebného režimu alebo užitia návykovej látky,
- **plniť povinnosti** v súvislosti s vykonávaním ročného zúčtovania,
- **doplatiť poisťné**, ktoré bol povinný uhradiť odo dňa vzniku skutočnosti, zakladajúcej vznik verejného zdravotného poistenia.

PhDr. Veronika Gomolčáková
Odbor bezpečnosti a ochrany práv pacienta
Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou

POZVÁNKA NA VAJNORSKÉ HODY!

Všetkých, ktorí čítate tento oznam - Vajnorčanov, aj Nevajnorčanov, sympatizantov Vajnor, vašich kamarátov, rodinných príslušníkov a známych; rodených Vajnorčanov, čo bývate inde i vašich priateľov; tých - ktorí tu vo firmách pracujete a dochádzate do Vajnor, i vašich blízkych - pozývame na NAŠE HODY!

NAŠE HODY sú jedinečné! Ich zmysel spočíva v tom, že je to DEŇ RADOSTI A HOJNOSTI...

Hody sa už tradične - v každej obci, mestskej štvrti či dedine - uskutočňujú na počesť zasvätenia miestneho kostola. Patrónkou nášho vajnorského kostola je Sedembolestná Panna Mária - patrónka nášho štátu a dôležitosť jej tradície v katolíckom vierovyznaní dokumentuje aj to, že v tento deň sme si v našich novodobých dejinách presadili štátny sviatok. Ale - naše hody sú ojedinelé aj v tom, že ich slávime nie v nasledujúcu nedeľu po sviatku, ktorému je zasvätený kostol, lež v tento deň. Tie tohtoročné teda tiež budú v deň, na ktorý pripadá sviatok - **v sobotu 15. septembra 2007.**

Predpoludním - o 10.00 h budeme sláviť sv. omšu - vonku, v Parku Pod lipami, pod holým nebom. Po nej zaspieva náš vynikajúci kostolný Spevácky zbor Jána Pavla II. výber z kompozícií Bystríka Muránskeho, ktoré pod

vedením Dr. Ondreja Demu nahral v spolupráci so saleziánmi na nový CD-album Resonantia Tatrae (Ozveny Tatier).

Popoludní, od 15.00 h sa začne hodový program: vystúpia folklórne súbory detí Juríček a Prvosienka. Náš skvelý Vajnorský okrášľovaci

spolok, ktorého Folklórna skupina udržiava tradície prostredníctvom niekoľkých generácií, predvedie Oberačkové pásmo. Za prítomnosti pozvaných hostí a politikov podpíšu starostovia Vajnor Ján Mrva a rakúskej obce Wolfstahl Gerhard Schördinger zmluvu o prihraničnej spolupráci. To všetko zavýši podvečerný veľkolepý príchod miestnej dychovky z Wolfstahlu, ktorá spoločne s Vajnorskou dychovkou a Veselou muzikou zo Stupavy bude v Parku Pod lipami zabávať prítomných až do noci. Občerstvenie, jedlo a pitie - cigánska pečienka, klobásky, víno či pivo a všakovaké dobroty sú tiež zabezpečené.

Potom, na druhý deň popoludní - **v nedeľu 16. septembra** - Vajnorčania za sprievodu našej dychovky vo Wolfstahle ukážu rakúskym občanom, čo sa podpísalo. **Deklarácia o partnerstve a spolupráci** pôjde na schválenie najskôr do miestnych zastupiteľstiev a potom do štátnych parlamentných inštitúcií. Partnerská spolupráca medzi obcami zahŕňa najmä oblasti školstva, kultúry, športu; nadväzovanie kontaktov v spoločenskom živote a rozvoji podnikateľskej činnosti. Obe strany chcú koordinovať konkrétnymi programami svoje postupy pri získavaní prostriedkov z fondov Európskej únie, súvisiacimi s partnerskými vzťahmi.

Z podkladov starostu Ing. Jána Mrvu spracovala Eva Holubánska

ÚDRŽBA CHODNÍKOV A PREDZÁHRADOK

Fotografie: Vladimír Bizik /4/

V zmysle Všeobecne záväzného nariadenia č. 2/2000 o dodržiavaní čistoty a poriadku na území Mestskej časti Bratislava-Vajnory (VZN 2/2000) je povinný každý vlastník (správca, užívateľ) rodinného a bytového domu alebo stavebného pozemku udržiavať na príhľahom chodníku a obrubníku čistotu. Tej predchádza najmä zametanie, odstraňovanie burín a náletových drevín, odpadkov, blata a inej nečistoty. Trávnik, kríky, stromy a kvetinové záhony, ktoré vysádzal vlastník rodinného domu predzáhradke pred svojím domom, je povinný si upravovať a udržiavať, pretože s technikou miestneho úradu MČ Bratislava-Vajnory takáto rôznorodá údržba nie je možná. V záujme bezpečnosti, prechodnosti a prejazdnosti chodníkov a komunikácií je potrebné orezávať konáre stromov a krov, prečnievajúcich zo záhrad ponad ulicu a vytrhávať prerastajúcu trávu a burinu.

Na základe oznámenia spoločnosti O.L.O., a.s., je s platnosťou od 1.6.2007 zakázané zhromažďovať objemný a drobný stavebný odpad na stanovištiach kontajnerov a v ich okolí, rovnako je neprípustné ponechávať igelitové tašky s rôznorodým odpadom na uliciach, v pásoch zelene a pod. Občania majú k dispozícii bezplatnú službu zberného dvora na Bazovej ulici č. 6 a Ivánskej ceste č. 22, prípadne si môžu objednať veľkokapacitný kontajner v zákazníckom centre spoločnosti O.L.O., a.s., na tel. č. 02/50 110 111.

Referát životného prostredia

VÝVOZ ODPADOVÝCH VÔD

Mestská časť Bratislava-Vajnory, ako oprávnená osoba, poskytuje pre jej obyvateľov a pre organizácie so sídlom v mestskej časti služby v oblasti nakladania s odpadmi, a to vývoz odpadových vôd zo žump a septikov fekálnym vozidlom s kapacitou 8 m³.

Príjem objednávok telefonicky: 02/437 12 207 alebo 437 12 280; gzemanova@vajnory.sk

Pri objednávke je potrebné uviesť:

- meno a priezvisko
- adresu
- telefonický kontakt
- počet vývozov
- prístup k žumpe.

Prijatie objednávky a vykonanie služby bude uskutočnené len v tom prípade, ak má objednávateľ uhradený záväzok voči mestskej časti za predchádzajúci vývoz.

Oddelenie vnútornej správy MÚ

STAROSTOV KALENDÁR

ALEBO O ČOM SA KDE ROKOVALO

Foto: Eva Holubánska

Leto v júli aj v auguste vrcholilo a aj napriek tropickým teplám či „krátkym“ dovolenkovým dňom, sa starosta zaoberal riešením už staronových problémov: dopravou, kanalizáciou, zdravotnou i sociálnou problematikou, školstvom, kvalitou bývania v obci, bezpečnosťou, družobnými vzťahmi a našimi tradíciami. Tie posledné vyvrcholili vydarenými Vajnorskými dožinkami. O tom, čo sa podarilo i nepodarilo uskutočniť v iných oblastiach, sa dočítate okrem jeho kalendára aj na predchádzajúcich a ďalších stránkach

3. júla – zasadanie miestnej rady a miestneho zastupiteľstva - MÚ.

4. júla – zasadanie mestského zastupiteľstva - Magistrát.

9. júla – stretnutie s riaditeľom firmy **Marianum** - MÚ Vajnory:
 • rokovanie s JUDr. M. Hrádekom o rekonštrukcii chodníkov a hlavného kríža na cintoríne vo Vajnoroch;
 - **Vajnorské dožinky** - MÚ:

• rokovanie o financovaní podujatia so sponzorom - firmou Lindner.

11. júla – rekonštrukcia Rybničnej ulice - Dopravoprojekt:

• rokovanie s podnikateľskými subjektami, pôsobiacimi na Rybničnej ul. o ich požiadavkách na rekonštrukciu ulice;
 - **Vajnorské dožinky** - firma Mercedes:
 • rokovanie o sponzorskom príspevku na podujatie.

12. júla – prednáška pre starostov - MÚ Vrakuňa:

• účasť starostu na prednáške o ochrane verejného majetku.

13. júla – **Vajnorské dožinky** - MÚ Vajnory:

• rokovanie o sponzorskom príspevku s firmou Coca Cola.

17. júla – **Parčík - Tomanová** – MÚ:

• rokovanie s Ing. Svrčkovou o vybudovaní parčíka na začiatku Tomanovej ulice;

- **Vajnorské dožinky** - firma NAY:

• rokovanie o sponzoringu podujatia s gener. riaditeľom firmy.

18. júla – **Vajnorské dožinky** - MÚ Vajnory:

• rokovanie o sponzorskom príspevku na dožinky s firmou Lagermax;

• rokovanie o sponzoringu s Ing. Igorom Vidom, gener. riaditeľom Tatra banky;

- **stretnutie s riaditeľom**

Bratislavskej vodárenskej spoločnosti – MÚ:

• sumarizácia činnosti firmy Aquastav za uplynulé obdobie s Ing. Nemom.

20. júla – rekonštrukcia Rybničnej ulice - Dopravoprojekt:

• pokračovanie rokovania o požiadavkách na rekonštrukciu.

27. júla – **Vajnorské dožinky** - MÚ:

• pracovná porada s organizátormi, riešenie prípravy a programu podujatia.

7. augusta – **Základná umelecká škola** - MÚ:

• prerokovanie možností s predstaviteľmi ZUŠ o zriadení pobočky v MČ Vajnory;

- **kontrolný deň kanalizácie** - MÚ:

• rokovanie s predstaviteľmi firmy Aquastav o budovaní vedenia kanalizácie a domových prípojk.

9. augusta – **rokovania na Magistráte Hl. mesta SR Bratislavy**

- Magistrát:

• o rekonštrukcii chodníka na

Ulici Pri mlyne a o nedostatočnom verejnom osvetlení;

- merače rýchlosti - MÚ:

- rokovanie s predstaviteľmi firmy Značenie o inštalovaní zariadení na meranie rýchlosti (tzv. radarov) jazdiacich dopravných prostriedkov na Roľníckej ulici.

10. augusta – Memorandum

o doprave - Bratislavský samosprávny kraj;

- stretnutie s predsedom BSK V. Bajanom o Memorande a riešení rozvoja dopravy;

- chodník na Ulici Pri mlyne - MÚ:

- rokovanie s riaditeľom OCH Ing. Ďurčim o rekonštrukcii chodníka.

13. augusta – zdravotné stredisko

- MÚ:

- rozhovory s konzultantom o možnostiach rozšírenia zdravotných služieb a ich skvalitnení.

14. - 16. augusta – družobné kontakty - Alviano:

- pracovná návšteva starostu, jeho zástupkyne Ing. Soni Molnárovej a prednostky MÚ Ing. Edity Košíkovej v talianskom družobnom meste;
- delegáciu doplnil predseda komisie zahraničných vzťahov, poslanec Pavol Fekete;

Foto: Alexej Molnár

- účasť našich predstaviteľov na rokovaní o forme, spôsobe a predstavách budúcej vzájomnej spolupráce;
- účasť Vajnorčanov na procesii v Alviane pri príležitosti významného cirkevného sviatku - Nanebovstúpenia Panny Márie.

20. augusta – Pod krížom - MÚ

Vajnory:

- rokovanie so zástupcami vlastníkov o ďalšom postupe riešenia tejto vajnorskej lokality.

21. augusta – Senior centrum Amico - MÚ:

- rokovanie s riaditeľkou prevádzkovateľa CPSS Privilégium, n. o. - p. Madlovou o podmienkach umiestňovania Vajnorákov v tomto zariadení.

22. augusta – obhliadka zariadenia pre seniorov - Dúbravka:

- exkurzia starostu a jeho zástupkyne Ing. Soni Molnárovej v Domove sociálnych služieb v neďalekej Dúbravke;

- recipročná družobná návšteva Talianov - Modrý dom, Vajnory:

- privítanie delegácie i hostí z Alviana a pracovná večera.

23. augusta – Vajnorské dožinky

- PD Vajnory:

- starosta rokoval s predsedom PD Ing. M. Brúderom o sponzorskom príspevku na prestížne vajnorské podujatie;

- merače rýchlosti - Vajnory:

- účasť starostu na preberaní a sfunkčnení meračov rýchlosti (tzv. radarov) na Roľníckej ulici;

- „Kapustnicové posedenie s Talianmi“ - dvor domu p. poslanca Pavla Feketeho:

- účasť starostu na spoločenskom podujatí s talianskou družobnou delegáciou, spojenom s podávaním kapustnice, opekačiek a všakovakých dobrôt z kuchyne manželky pána poslanca, pani Anky Feketovej.

25. augusta – Vajnorské dožinky

- Vajnory:

Foto: Pavol Fekete /3/

- starosta slávnostne otvoril prestížne podujatie, poďakoval sa jeho organizátorom a sponzorom; venoval sa zahraničným i domácim hosťom, starostom z družobných miest, Vajnorčanom a trochu aj svojim kamarátom, rodine a priateľom.

27. augusta – Základná umelecká škola - ZŠ s MŠ Osloboditeľská ul. č. 1:

- účasť starostu na obhliadke priestorov pre budúcu ZUŠ.

28. augusta – mestská rada

- Magistrát:

- účasť starostu na mimoriadnej mestskej rade a mestskom zastupiteľstve.

29. augusta – Výročie SNP - Park Pod lipami:

- účasť zástupkyne starostu Ing. Soni Molnárovej na spomienkovom akte a kladení venca pri príležitosti 63. výročia Slovenského národného povstania.

ZASADNUTIA MIESTNEHO ZASTUPITEĽSTVA

V zmysle Zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení § 12 ods. 1 sa miestne zastupiteľstvo schádza podľa potreby, najmenej však raz za dva mesiace. Jeho zasadnutia zvoláva a vedie starosta. Starosta zvolá miestne zastupiteľstvo aj v prípade, ak o to požiadajú aspoň jedna tretina poslancov miestneho zastupiteľstva. Rokovanie miestneho zastupiteľstva je zásadne verejné.

Termíny zasadnutí miestneho zastupiteľstva na II. polrok 2007:

- 20. september 2007
- 8. november 2007
- 19. december 2007

Miestne zastupiteľstvo bude zasadať v sobášnej miestnosti miestneho úradu o **16.00 hodine**.

VÝPIS Z UZNESENÍ MIMORIADNEHO MIESTNEHO ZASTUPITEĽSTVA MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA-VAJNORY ZO DŇA 20. 6. 2007

Miestne zastupiteľstvo Mestskej časti Bratislava-Vajnory schválilo:

- zmenu časti uznesenia Miestneho zastupiteľstva Bratislava-Vajnory č. 82/2007 v bode 2) nasledovne:
„Rozhodnutie o peňažnom vklade Mestskej časti Bratislava-Vajnory do kapitálového fondu Vajnorskej podpornej spoločnosti, spol. s r. o., vo výške 3 800 000 Sk na účel vybudovania kanalizácie“;
- I. zmenu rozpočtu Mestskej časti Bratislava-Vajnory na rok 2007.

Uložilo:

- prednostke miestneho úradu zapracovať I. zmenu rozpočtu na rok 2007 s pripomienkami:
- 1/ v časti A – zmena kapitálového rozpočtu Mestskej časti Bratislava-Vajnory na rok 2007:
  - v bode 1 - presun finančných prostriedkov z položky 713003 na položku 713005 vo výške 500 000 Sk;
  - v bode 2.1. - úpravu kapitálového rozpočtu v časti kapitálové výdavky navýšením o sumu 1 300 000 Sk na riešenie havarijného stavu kuchyne školskej jedálne pri ZŠ s MŠ, Osloboditeľská 1, z rezervného fondu;
  - v bode 2.2. - úpravu kapitálového rozpočtu v časti kapitálové výdavky navýšením o sumu 1 800 000 Sk na

vybudovanie kanalizačných prípojk k rodinným domom;

- v bode 2.3. - úpravu kapitálového rozpočtu v časti kapitálové výdavky navýšením o sumu 35 000 Sk na obnovu hlavného kríža na cintoríne vo Vajnoroch.

2/ v časti B – zmena bežného rozpočtu Mestskej časti Bratislava-Vajnory na rok 2007:

- v bode 3a) - presun finančných prostriedkov z položky 633009 – knižnice – knihy, časopisy, noviny vo výške 40 000 Sk na položky 635004 – údržba prevádzkových strojov, techniky a náradia vo výške 18 000 Sk a 636002 – nájomné plynových fliaš, dopravných prostriedkov, pozemky vo výške 22 000 Sk;
- v bode 3b) - presun finančných prostriedkov z položky 642026 – jednorazové dávky pre rodiny s deťmi (funkčná klasifikácia 10.4.0.3) vo výške 20 000 Sk na položku 642026 – staroba – jednorazové dávky v hmotnej núdzi (funkčná klasifikácia 10.7.0) v triedení podľa funkčnej klasifikácie;
- v bode 3c) - presun finančných prostriedkov z položky 637011 vo výške 65 000 Sk na položku 633003 – telekomunikačná technika.

VYBRANÉ ŠTATISTICKÉ ÚDAJE MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA - VAJNORY ZA OBDOBIE APRÍL - JÚN 2007

Počet narodených detí:	7
Počet uzavretých manželstiev:	7
Počet úmrtí:	13
Nadobudnutie štátneho občianstva SR: . . .	3
Počet prihlásených na trvalý pobyt:	59*
Počet odhlásených z trvalého pobytu:	9*

*uvedený údaj sa týka občanov nad 18 rokov

Gabriela Zemanová
(údaje prevzaté z Registra obyvateľov SR)

Pracovníčka MÚ Gabika Zemanová prihlasuje na trvalý pobyt mladomanžela Vajnorčaníky. Foto: Eva Holubánska /Z/

VÝPIS Z UZNESENÍ

MIESTNEHO ZASTUPITEĽSTVA

MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA-VAJNORY ZO DŇA 3. 7. 2007

Miestne zastupiteľstvo Mestskej časti Bratislava-Vajnory vzalo na vedomie:

- informáciu o plnení uznesení MZ Bratislava-Vajnory;
- výsledky kontroly v Domove sociálnych služieb Amico na Ulici Alviano č. 2 vo Vajnoroch;
- správu o hospodárení Mestskej časti Bratislava-Vajnory za obdobie mesiacov január - máj 2007;
- správu o činnosti hlavného kontrolóra za obdobie apríl - jún 2007;
- informáciu o realizácii projektu „Rekreačný areál - skvalitnenie podmienok rekreácie obyvateľov Vajnôr“ v zimnej sezóne 2006/2007 (ľadová plocha);
- informáciu o investičných zámeroch spoločnosti CEPIT.

Odvolalo z funkcie:

- predsedu subkomisie kultúry Mgr. Juraja Lauka.

Schválilo:

- za predsedu subkomisie kultúry Ing. Katarínu Pokrivčakovú;
- podmienky prijímania obyvateľov Mestskej časti Bratislava-Vajnory do AMICO centra, pričom za občana „Vajnóraka“ pre umiestnenie v seniorcentre AMICO sa považuje občan, ktorý spĺňa jednu z nasledovných podmienok:
1/ mal trvalé bydlisko od narodenia v MČ Vajnory do svojich 18 rokov života, v produktívnom veku býval mimo mestskej časti a posledných 10 rokov pred umiestnením v seniorcentre Amico má trvalý pobyt v MČ Vajnory,
2/ má trvalý pobyt v MČ Vajnory posledných 15 rokov pred umiestnením v seniorcentre Amico bez ohľadu na to, kde sa narodil;

- zásady odmeňovania volených orgánov Mestskej časti Bratislava-Vajnory – podľa predloženého materiálu;
- návrh na schválenie zmeny názvu časti Ulice Pri struže na Ulicu Kataríny Brúderovej;
- vyplatenie odmeny starostovi Mestskej časti Bratislava-Vajnory vo výške 50% súčtu plátov za obdobie mesiacov január - jún 2007;
- celkovú výšku peňažného vkladu Mestskej časti Bratislava-Vajnory do kapitálového fondu Vajnorskej podpornej spoločnosti, spol. s r.o., 1 900 000 na účely:
- nákup meračov rýchlosti - 500 tis. Sk,
- rekonštrukcia kuchyne v ZŠ s MŠ Vajnory - 1 300 000 Sk,
- služby spojené s prípravou Vajnorských noviniek - 100 tis. Sk;
- odmenu hlavnej kontrolórky za I. polrok 2007 vo výške 2400 Sk;
- odpredaj nebytových priestorov - budovy bývalej policajnej stanice na Púchovskej ceste - formou verejnej obchodnej súťaže (VOS) s podmienkou, že predajná cena neklesne pod 3 500 000 Sk.

Vymenovalo:

- výberovú komisiu, ktorá pripraví podmienky na verejnú obchodnú súťaž, v zložení: predseda - Ing. Mário Schwab, členovia - Ing. Stanislav Uhlár, poslanec, Ing. Edita Košíková, prednostka miestneho úradu, Ing. Martin Gramblička, poslanec, Ing. Katarína Pokrivčaková, poslankyňa, Ing. Michal Vlček, poslanec, Ing. Ján Mrva, starosta.

Poverilo:

- prednostku, aby zverejnila VOS v Hospodárskych novinách, denníku SME, Bratislavských novinách, v Istropolitane, v realitných periodikách, Vajnorských novinkách v 36. týždni a na našej internetovej stránke.

Vyhradilo si právo:

- všetky predložené návrhy odmietnuť.

Zrušilo:

- uznesenie Miestneho zastupiteľstva Bratislava-Vajnory č. 22/2007 zo dňa 25.1.2007 – používanie súkromného auta starostu na služobné účely.

Uložilo:

- prednostke v spolupráci s predsedníčkou sociálnej komisie vypracovať dodatok k nájomnej zmluve - cenník poskytovaných služieb v Domove sociálnych služieb Amico na Ulici Alviano č. 2 vo Vajnoroch s uvedením základnej sadzby vo výške 7000 Sk, zvýšenej o infláciu;
- prednostke zaviesť prevádzkovú knihu na malotraktor Mitsubishi;
- hlavnej kontrolórke predložiť priebežnú správu na MZ dňa 27. 9. 2007 z kontrol:
1. Kontrola sociálnych zariadení ZŠ,
2. Rekreačný areál – „ľadová plocha“,
3. Varovný informačný systém – „rozhlas“.

Súhlasilo:

- s predĺžením termínu kontroly kapitálových výdavkov za roky 2003 - 2006.

VEREJNÁ DISKUSIA
S OBČANMI O CEPITE

Vážení spoluobčania!

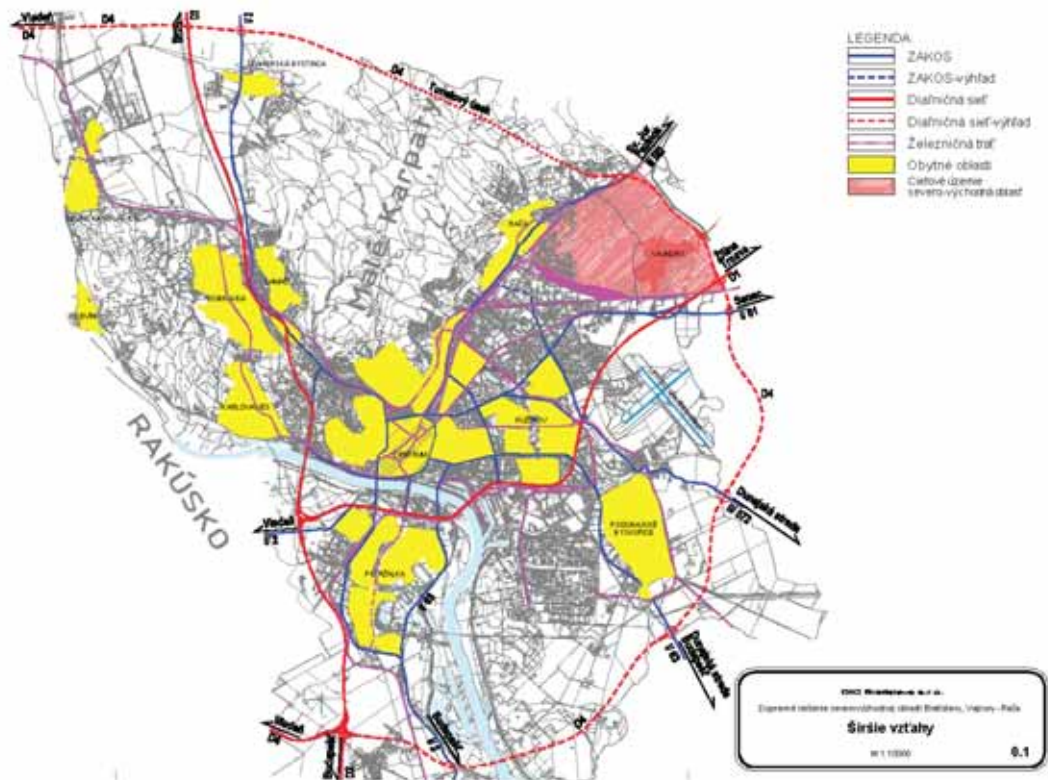
Na májovom stretnutí s občanmi starosta verejne prisľúbil, že v septembri zorganizujeme stretnutie o CEPITE. Koalícia SDKÚ-DS a KDH vás pozýva na verejnú diskusiu o tejto téme. Uskutoční sa v utorok **18. septembra 2007 o 18.00 h** v sále budovy Roľníckeho družstva vo Vajnoroch.

NEPREDVÍDANOSTI VÝSTAVBY KOMUNIKÁCIÍ

Investičná výstavba, ako celok, sa musí stále vyrovnávať s tromi okruhmi vplyvov, ktoré určujú, ako dané dielo bude vyzeráť, koľko bude stáť a ako dlho sa bude pripravovať i realizovať. Sú nimi: **stavebno-technické podmienky** (terén, vodné toky, jestvujúca zástavba, inžinierske siete atď), **vlastnícke vzťahy a legislatíva** (zákony, predpisy, technické normy). Všetky druhy stavebných diel približne rovnakým spôsobom ovplyvňuje legislatíva. Rozdiel však nastáva pri tzv. inžinierskych líniových a ostatných stavbách najmä pozemného staviteľstva.

Kým pri ostatných stavbách sú stavebno-technické podmienky v rozsahu staveniska približne rovnaké, pri inžinierskych líniových stavbách môžu byť radikálne zmenené aj na niekoľkých kilometroch. Typickým príkladom je diaľnica D2 v trase z Petržalky na Polianky. Z roviny v Petržalke prechádza dlhým mostom (Lafranconi) ponad Dunaj, krátky úsek údolím v Mlynskej doline a vzápätí sa vnára do tunela Sitina. Táto stavba pritom musí spĺňať všetky technické požiadavky na kvalitu diela a zároveň sa musí vyrovnávať s rôznou kvalitou podlažia i terénu.

Podobné rozdiely sú aj vo vlastníckych vzťahoch. Pri ostatných stavbách je počet dotknutých vlastníkov relatívne malý a zvládnuť sa dajú v „kratšom“ čase. Pri líniových stavbách počet parciel rastie s dĺžkou ich trasy. Nie je výnimočné, že sú situované približne kolmo na trasu so šírkou len asi 20 m. Na 1 km to je asi 50 parciel a na dĺžke 2-3 km (napríklad východný obchvat Vajnor) ich počet vzrastá na ca 150.

Ak má každá parcela veľa spoluvlastníkov, celkový počet dotknutých vlastníkov je okolo 1000. Je zrejme, že len vyrovanie vlastníckych vzťahov pri líniových stavbách môže trvať aj niekoľko rokov.

Líniové stavby nie sú vždy len dlhé stavby, ale aj jednoduchšie realizovateľné diela. Príkladom je severovýchodná časť hlavného mesta, v ktorej sa nachádza i mestská časť Bratislava-Vajnory.

Táto oblasť je ohraničená zo severnej, južnej i západnej strany železničnými traťami a z východnej Šúrskym kanálom. Charakteristická je - napriek rovinatému územiu - relatívne malým podielom zastavanej plochy. Práve to sa stáva dôležitým v územnom rozvoji oblasti - predznamenáva to aj nedávno schválený územný plán mesta, aj keď s neúplne zaznačenými už začatými stavebnými zámermi.

A nielen táto oblasť je zaujímavá z hľadiska urbanizácie, ale tiež susedné územie za hranicami

mesta, v katastri Chorvátskeho Grobu. Je rovnako rovinaté, s malým podielom zastavanej plochy, ale na rozdiel od severovýchodnej oblasti rozvíja sa v ňom urbanizácia, zameraná predovšetkým na bývanie.

Dôsledky „rozbehutej“ urbanizácie v Chorvátskom Grobe pociťujú obyvatelia Vajnor. Každodenne, najmä v ranej a popoludňajšej špičke trpia Vajnorčania **tranzitnou dopravou**: kolóny áut prechádzajú cez celé Vajnory po Roľníckej ul. (cesta III/00611) z Chorvátskeho Grobu do Bratislavy. A nielen to. Po Rybníčkovej ul. prechádza ďalší prúd tranzitnej automobilovej dopravy z diaľnice D1 a Seneckej na Púchovskú smerom na Pezinok. Tento prúd neobsluhuje ani Vajnory, ani severovýchodnú oblasť, ale len prechádza - využívajúc Rybníčkovú ul. ako najvýchodnejšie priečne prepojenie medzi radiálami.

K tranzitnej doprave začne pribúdať **zdrojová a cieľová doprava**, keď sa v horizonte ca 5 rokov bude postupne dokončovať výstavba v tejto oblasti.

Sústavný rast tranzitnej, spoločne so vzrastom cieľovej a zdrojovej dopravy - viazanej na urbanizáciu severovýchodnej oblasti, pôsobí a bude aj naďalej nepriaznivo pôsobiť na životné prostredie. Treba si však uvedomiť, že doprava je k životu potrebná a bez nej by nebolo rozvoja v nijakom smere ľudskej činnosti. Napokon, väčšina z nás chce mať svoje autá, ktoré dnes už neodmysliteľne patria k nášmu životu. To však neznamená, že sa budeme nečinne prizerať a poskytneme priestor na živelný dopravný rozvoj. Musíme ho regulovať a ovplyvňovať tak, aby sa všetky jeho nepriaznivé vlastnosti i dôsledky znížili na únosnú mieru.

Regulácia dopravy a ovplyvňovanie jej vývoja úzko súvisia s plánovaním. Z tohto, ako aj z hľadiska času realizácie, rozoznávame opatrenia:

- **operatívne** - realizácia do 1 roka,
- **krátkodobé** - realizácia v časovom horizonte 2 - 3 rokov,
- **strednodobé** - realizácia v časovom horizonte ca 5 rokov,
- **dlhodobé** - realizácia v časovom horizonte 10 a viac rokov.

Operatívne opatrenia

Patria k nim **zmeny v organizácii dopravy**, zamerané najmä na:

- zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky a chodcov,
- reguláciu, príp. zvýšenie kapacity uličného parkovania,
- obmedzenie prejazdu automobilovej dopravy vo vedľajších a tichých uliciach.

Súčasťou týchto opatrení môžu byť aj **drobné a nenáročné stavebné práce** - bezbariérové úpravy chodníkov, spomaľovacie prahy a pod.

Príkladom je zmena organizácie dopravy na **Tomanovej ul.**, v jej úseku od Kúkoľovej po Roľnícku v smere na Čiernu Vodu. Spočíva v zjednosmerení ulice - s cieľom obmedziť tranzitnú dopravu z Čiernej Vody, smerujúcu do Bratislavy. V raňajšej dopravnej špičke je Tomanova ul. využívaná ako obchádzková trasa k Roľníckej ul., ktorá je v tom čase neprejazdná stojacimi vozidlami. Navyše, jednosmernosť umožní pohodlnejšie pozdĺžne parkovanie na vozovke. Pred niekoľkými dňami bola táto zmena na Magistráte Hl. m. SR Bratislavy **schválená** a je pripravená na realizáciu.

Krátkodobé opatrenia

Tieto opatrenia sú **náročnejšie na projektovú prípravu a schvaľovacie konanie** minimálne na úrovni ohlásenia stavby. Sú to napr. zámery na vybudovanie menších úsekov chodníkov a cyklistických trás, upokojenie komunikácií so stavebnými úpravami, prestavby križovatiek, zriadenie signalizovaných priechodov pre peších a pod. Výnimočne sa do týchto opatrení môže zahrnúť aj zriadenie nenáročnej svetelnej signalizácie na križovatkách.

Predpokladom sú **jednoduché majetkové vzťahy k pozemkom**, ktoré by mali byť vo vlastníctve samosprávy alebo štátu.

Strednodobé opatrenia

Sú **náročné na projektovú prípravu aj schvaľovacie konanie s územným a stavebným konaním**, napr. stavby ciest do hodnoty ca 300 miliónov Sk a s časom prípravy najmenej 2 roky. Projektová dokumentácia zahŕňa projekt na územné rozhodnutie, stavebné povolenie a realizáciu.

Majetkové vzťahy sú väčšinou zložité s množstvom prevažne súkromných vlastníkov a projektová dokumentácia musí tieto vzťahy rešpektovať. Stáva sa, že v čase spracovávania projektu cesty sa musí zmeniť jej trasa tak, aby zaberala menej parciel a najmä takých, kde sú vlastnícke vzťahy usporiadané s čo najmenším počtom vlastníkov.

V **technickej časti riešení ciest** je potrebné rešpektovať aj stavebno-technické danosti územia - konfiguráciu terénu, únosnosť podlažia, vodné toky, jestvujúce stavby, inžinierske siete a pod. Navrhujú a realizujú sa aj prekládky inžinierskych sietí, príp. prekonanie prekážok mostnými konštrukciami.

Často sa stáva, že pôvodné strednodobé opatrenia s predpokladanou realizáciou do 5 rokov skĺznu práve vplyvom zložitých majetkových vzťahov do kategórie dlhodobých opatrení. Čas ich prípravy prekročí 5 rokov a s realizáciou sa blíži k 10 rokom.

Podobný prípad je **zámer rozšírenia Rybníckej ul.**, ktorého celková príprava bude trvať asi 5 rokov. Je naň už vydané územné rozhodnutie a v súčasnosti sa spracúva projekt na stavebné povolenie, ktorý sa

musí vyrovnávať s novou plánovanou výstavbou v okolí. V čase spracovania projektu na územné rozhodnutie projektant o niektorých stavbách ešte nemohol nič vedieť.

Do strednodobých opatrení bude patriť aj zámer na **vybudovanie východného obchvatu Vajnory**, resp. preložky cesty III/00611 - ktorej cieľom je odbremeniť Vajnory od tranzitnej dopravy z Čiernej Vody a odviešť ju mimo intravilánu na Seneckú cestu cez jestvujúce železničné priecestie. Vybudovanie preložky cesty

je také naliehavé, že by sa z hľadiska času malo realizovať do 2 rokov, teda ako **krátkodobé opatrenie**, hoci náročnosťou prípravy a realizácie patrí do strednodobých opatrení. Táto preložka bude prechádzať cez množstvo pozemkov súkromných vlastníkov s minimálne jedným mostným objektom. Práve táto skutočnosť ovplyvní ani nie tak samotný čas spracovania projektu, ako zvládnutie vlastníckych vzťahov, schvaľovací proces a vydanie územného rozhodnutia i stavebného povolenia.

Po vybudovaní preložky c. III/00611 (východný obchvat) bude možné prikráčať ku **krátkodobým opatreniam na Roľníckej ul.** s realizáciou do 2 rokov. Tieto opatrenia, stavebné a dopravné úpravy, by mali byť zamerané na jej dopravné upokojenie:

- vytvorením ostrovčekov na ceste v miestach priechodov pre peších,
- vyhradením časti vozovky pre cyklistov,
- znížením rýchlosti jazdy (vložením ostrovčekov vychýľujúcich jazdnú dráhu vozidiel),

• vybudovaním zálivov pre zastávky autobusov MHD.

Positívnym príkladom je príprava podobných úprav, navrhnutých na ceste I/63 v obciach Rovinka a Dunajská Lužná. Projektová príprava a schvaľovanie trvalo ca 1,5 roka a samotná realizácia môže byť dokončená za 6 - 12 mesiacov.

Dlhodobé opatrenia

Sú veľmi náročné na projektovú prípravu a schvaľovacie konanie s územným i stavebným konaním. Patria sem stavby ciest a diaľnic, kde sa investičné náklady rátať v miliardách Sk. Príprava realizácie trvá roky, často aj 10 rokov a projektová dokumentácia obsahuje nielen projekt, potrebný na územné rozhodnutie, stavebné povolenie a realizáciu, ale aj rozsiahle štúdie. Cieľom štúdií je nájsť v území najvhodnejšiu trasu komunikácie v dĺžke desiatok kilometrov, pričom sa nehodnotí len jej stavebno-technická náročnosť, ale i dosah na životné prostredie a vlastnícke vzťahy.

Technická náročnosť takýchto diel je veľmi vysoká a neraz spojená s výstavbou veľkých mostných objektov, mimoúrovňových križovatiek, tunelov, rozsiahlych prekládok inžinierskych sietí a pod. Tieto diela významným spôsobom ovplyvňujú život a dopravu na veľkých územiach, často aj v niekoľkých krajoch. Po vy-

budovaní takýchto diel môžu potom v určitých lokalitách nasledovať strednodobé a krátkodobé opatrenia, zamerané na úpravu ich dopravných pomerov.

Ako príklad môže slúžiť príprava výstavby diaľnice D4, ktorej trasa bude obopínať Bratislavu od hranice s Rakúskom v Petržalke po hranicu s Rakúskom severne od Devínskej Novej Vsi; vedie južne od Slovnaftu, východne od Letiska M. R. Štefánika, pozdĺž Šúrskeho kanála a tunelom cez Karpaty.

V r. 2005 bola dokončená jej technická štúdia v 1. úseku od hranice s Rakúskom v Petržalke po križovatkú s diaľnicou D1 pri Vajnorochoch. Predbežný termín na vystavenie diaľnice D4 v tomto úseku je okolo r. 2014.

V súčasnosti sa spracováva technická štúdia v 2. úseku od križovatkú s diaľnicou D1 pri Vajnorochoch po hranicu s Rakúskom severne od Devínskej Novej Vsi. Štúdia bude dokončená asi v budúcom roku a čas realizácie tohto úseku mi zatiaľ nie je známy. Domnievam sa však, že z tohto úseku by mala byť prednostne realizovaná časť od jej križovatkú s diaľnicou D1 pri Vajnorochoch po Púchovskú cestu, a to už v období rokov 2014 - 2016, teda hneď po dokončení 1. úseku. Táto časť, v dĺžke asi 4 km, je nevyhnutná pre presmerovanie tranzitnej dopravy z Rybníckej ul.

na diaľnicu D4. Som presvedčený, že kvôli jej naliehavosti, by bola potrebná už dnes.

Výstavba líniových stavieb a predovšetkým ciest je nepredvídateľná. V čase tvorenia zámeru výstavby nejakej cesty nemusia byť vôbec známe všetky skutočnosti, ktoré ovplyvnia čas od začatia projektových prác po odovzdanie hotového diela. Na začiatku môže byť k dispozícii dobrá vôľa, dostatočné financie, schopní projektanti, spoľahlivé stavebné firmy, ale to ešte neznamená, že všetko pôjde ako „po masle“. Výstavbu na dlhý čas, aj celé roky, môže zahatať jeden pozemok s nevyrovnanými vlastníckymi vzťahmi, alebo čo i len jeden vlastník, ktorý v poslednej chvíli zmení názor. Celé úsilie, akokoľvek dobre mienené, tak môže vyjsť nazmar.

Verím, že takýto prípad sa vo vašej mestskej časti nestane a všetky vyššie opísané zámery a opatrenia, krátkodobé i dlhodobé, sa podarí uskutočniť. Mestská časť Vajnory a celá severovýchodná oblasť bude tak odbremenená od tranzitnej dopravy. Verím, že intravilán Vajnor sa tým stane pokojnejším a príjemnejším miestom pre život, ako je dnes. Na to je však potrebné vyvinúť úsilie nielen na úrovni vášho zastupiteľstva, ale i všetkých občanov Vajnor.

Ing. Fedor Zverko

ČO SA PODARILO A ČO NIE

V minulom čísle sme vás informovali o dôležitých krokoch, ktoré podnikáme na zlepšenie dopravnej situácie vo Vajnorochoch. Čo sa teda podarilo a ako...?

Po aprílovom zúžení vozovky, nainštalovaní DZ zákazu predbiehania na Roľníckej ulici, namaľovaní psychologických bŕzd pred priechodmi, osadení DZ 40km/h na Rybníckej ul. pri priechode pre chodcov pri škole a jeho namaľovaní s výstražným značením, sa nám podarilo po zložitých rokovaniach zrealizovať druhú etapu dopravných opatrení na zvýšenie bezpečnosti na cestách.

Nezávisle od seba napísali občania Vajnor aj starosta listy na Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Bratislave, v ktorých žiadali: zníženie rýchlosti v obci na 40 km/h, povoliť umiestnenie

zariadení na meranie rýchlosti, ktoré by upozorňovali na jej prekročenie

a namaľovanie priechodov pre chodcov načerveno na Roľníckej ulici.

Červené priechody cez cestu už máme, aj merače rýchlosti (tzv. radary).

Zástupcovia príslušných orgánov po prerokovaní návrhu:

- **určili** zmenu farebného vyhotovenia priechodov pre chodcov podľa návrhu predloženej odbornej dokumentácie;
- **súhlasili** s umiestnením zariadení na meranie rýchlosti s tým, že „náklady súvisiace s meračmi rýchlosti nebude znášať správca komunikácie, t. j. Magistrát Hl. m. SR Bratislavy - OCH“;
- **zamietli** zníženie rýchlosti na 40 km/h.

Vo Vajnoroch teda stále platí povolená rýchlosť 60 km/h; dosiahnuť zníženie rýchlosti pre jazdiace autá v obci sa nepodarilo. Prečo?

Uvádzame časti odôvodnení z úradných záznamov. Dôvody pre nás, Vajnorčanov, sú cynické. Posúďte sami.

V zázname z prerokovania návrhu na určenie použitia dopravných značiek a zariadení (vypracovaným Ing. Ľubomírom Adamkechom pre Mestskú časť Bratislava-Vajnory), ktoré sa uskutočnilo 28.6.2007 na Obvodnom úrade dopravy v Bratislave, sa uvádza:

„Zníženie rýchlosti na 40 km/h sa neodúhlasuje z dôvodu, že komunikácia svojím štruktúrnym usporiadaním spĺňa podmienky povolenej rýchlosti (cesta, zeleň, chodníky), nejde o komunikáciu, ktorá by bola radená k nehodovým, resp.

že by predmetný úsek patril svojimi parametrami k neprehľadnej situácii. V neposlednom rade zo skúsenosti dotknutých orgánov je zjavné, že takéto opatrenie pre zníženie rýchlosti je neúčinné a DZ (dopravné značenie) sa má účinku. Doporučujeme vyvíjať úsilie na výchovu všetkých účastníkov premávky, teda aj chodcov, resp. ich bezpečnosť riešiť umiestnením svetelnej signalizácie na najfrekventovanejšom priechode, a tak zabezpečiť ich ochranu. DZ na cestách **nemôže byť navrhované iba pre úzku skupinu občanov**, ale musí zohľadňovať dopravnú situáciu **pre všetkých účastníkov cestnej premávky vrátane vodičov.**“ Podpísaní sú pracovníci: za KDI – Ing. Krajčovič, za Hl. mesto – Ing. Brynkusová, za OUCDaPK – Ing. Bošanská a Ing. Tamaškovičová.

A ako dopadla iniciatíva občanov?

V odpovedi z 19. 6. 2007 Ing. Oľgy Bošanskej (vedúcej odboru pozemných komunikácií OÚCDaPK

Fotografie: Vladimír Bizík / Zl., Eva Holubánska /4/

v Bratislave) na žiadosť 46 obyvateľov Vajnory o riešenie dopravnej situácie obmedzením rýchlosti v obci na 40 km/h, sa píše:

„Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Bratislave ako príslušný cestný správny orgán vo veci určenia použitia dopravných značiek a dopravných zariadení na cestách vo svojej pôsobnosti v zmysle paragrafu 3 ods. 5 písm. f) zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov (cestný zákon), sa už niekoľko krát zaoberal riešením dopravnej situácie z hľadiska bezpečnosti cestnej premávky v mest-

skej časti Vajnory. S ohľadom na zvýšenú intenzitu dopravy predmetnej cesty III/5021, na základe vypracovaných projektov organizácie dopravy určil v obci dopravné značenie, ktoré už preukázateľne prispelo k zlepšeniu bezpečnosti cestnej premávky v mestskej časti (realizovanie vodorovného a doplnenie zvislého dopravného značenia na komunikácii vrátane priechodov pre chodcov, doplnenie optických brzd v kritických úsekoch, vyriešenie parkovania v úseku obchodných prevádzok v blízkosti MÚ, atď.).

K zníženiu povolenej rýchlosti sa pristupuje len **na cestách s vysokou nehodovosťou**, pri prieťahoch obcou tam, kde nie sú vybudované chodníky pre chodcov, pri neprehľadných smerových a výškových pomeroch.

Umiestnenie zvislého dopravného značenia s obmedzením rýchlosti sa zo skúseností cestných správnych orgánov a dopravných inšpektorátov, ako aj samotných ohlasov občanov obcí, kde boli takéto opatrenia použité, javí ako neúčinné. Účinnou formou pre

dodržanie povolenej rýchlosti sa preukázateľne javí v neustálom meraní rýchlosti vozidiel príslušným útvarom dopravnej polície a vo vedení všetkých účastníkov cestnej premávky k dopravnej disciplíne vrátane chodcov.“

Ďalší postup bude závislý od zaregistrovaných údajov na meračoch a ich vyhodnotení príslušným úradom. Medzitým sa pripravila zmena vyhlášky ohľadom zníženia rýchlosti na km/h v mestách a obciach, ktorú by mala schváliť vláda. Budeme Vás priebežne informovať

Spracovali:
Mrva- Schwab-Holubánska

VAJNORSKÝ KOSTOL MÔŽE BYŤ NAJSTARŠÍM V BRATISLAVE

Vykopávky vo farskom kostole

Pri rekonštrukcii vajnorského kostola sa v jeho vnútri objavili kompletne pozostatky gotického kostola z 13. storočia. Medzi nálezmi sú kostené ľudské pozostatky, keramika. Rokuje sa o tom, ako nálež zachovať a prezentovať navonok. Jedna z možností je - presklíť časť vykopaného sanktória aj s obvodovým múrom.

Unikátny archeologický nález sa podarilo objaviť počas rekonštrukcie dlažby rímskokatolíckeho kostola v bratislavskej mestskej časti Vajnory.

Pod podlahou sa skrývala rozsiahla krypta z 15. až 16. storočia, ktorá svojou veľkosťou navodzuje predpoklad, že v nej bolo pochovaných najmenej desať významných cirkevných alebo šľachtických hodnostárov svojho obdobia. Ešte dôležitejším objavom sú kompletne základy pôvodného gotického kostola z roku 1279. Vedúci archeologického výskumu Michal Slivka hovorí, že týmto potvrdeným nálezom by sa vajnorský kostol zaradil na druhé miesto medzi najstaršími kostolmi vo veľkej Bratislave.

Ani to však ešte nie je všetko. V obvodových múroch pôvodného kostola objavili archeológovia opracované základové kamene, ktoré by mohli tvoriť fundamenty ešte staršej románskej kaplnky. Potvrdený predpoklad by historicky posunul celý

archeologický nález ešte o storočie dozadu, čím by sa vajnorský kostol stal úplne najstarším v lokalite veľkej Bratislavy.

Indície sú veľmi silné a napokon aj logické. Veď Vajnory ako typická vinohradnícka obec mala už v polovici 13. storočia, ako vôbec prvá obec na území dnešného Slovenska, historickými listinami doložené tzv. vinohradnícke štatúty, čo predznamenáva veľmi čulý pestovateľský, výrobný a obchodný ruch v oblasti už na prelome 12. a 13. storočia.

Vajnorský farár Stanislav Stohl po archeologických nálezoch zvažuje zmeny v rekonštrukčných prácach na kostole. Navrhnutú dlažbu z bieleho a červeného mramoru v tvare kríža hodlá zameniť vhodným prekrytím krypty, aby sa zviditeľnila dobová história kostola. Rovnako šetrne chce verejnosti poskytnúť na zviditeľnenie početné nálezy typických vajnorských artefaktov z predošlých stáročí.

(tasr)

Vykopávky sa uskutočnili pod odborným dohľadom archeológa - Vajnorčana, Doc. Michala Slivku.

Nie každá generácia sa dožije vo svojej farnosti, či obci **generálnej rekonštrukcie farského kostola**. Súčasná generácia vo Vajnoroch sa toho dožila.

Úmysel na rekonštrukciu vyvstal z potreby odstrániť problém s vlhnutím muriva a pritom inštalovať dávnejšie naplánované podlahové kúrenie v Kostole Sedembolestnej Panny Márie vo Vajnoroch.

REKONŠTRUKCIA NÁŠHO KOSTOLA

Už pred samotným začatím prác, dosiaľ neznámy anonym, vyvolal taký „záujem“ o túto rekonštrukciu, že arcibiskupský úrad ju pozastavil. Anonym totiž obvinil pána farára Stanislava Stohla z nekalých a nekompetentných rozhodnutí o spôsobe rekonštrukcie, ale najmä zo zneužitia jej financovania.

Nič také sa nepotvrdilo - ba práve naopak. Aj v referende, ktoré vyhlásil pán farár - zo 426 platných hlasov len štyria farníci nesúhlasili so začatím rekonštrukcie podľa podrobne vypracovaných návrhov i plánov, odsúhlasených farskou radou aj so zabezpečenými finančnými prostriedkami. Dvadsať podali konkrétne pripomienky v detailoch na jej uskutočnenie.

Záujem obyvateľov - farníkov, ale aj rôznych odborníkov a tiež zástup-

cov elektronických a tlačových médií rástol po odvolaní „zastavenia akcie“ každým dňom... No vzrástol najmä vtedy, keď sme objavili základy pôvodného chrámu a vzápätí potom hrobku, o ktorej neexistoval žiadny zápis a nikto o nej ani len netušil. Išlo o gotický kostol s hrobkou v presbytériu kostola, ktorý bol postavený v roku 1279. Predpokladá sa, že hrobka vznikla asi o 200 rokov neskôr a funkčná bola až do rozširovania východnej polovice súčasného kostola, teda do roku 1770.

Vďaka a uznanie za objavenie tohto unikátneho nálezú patrí predovšetkým brigádnikom - farníkom z Vajnor - zväčša starším občanom, ktorí pracovali pod odborným usmerňovaním a vedením pána Dr. Michala Slivku a správcu našej farnosti ThLic. Dr. Stanislava Stohla. „Všetci títo prepisovali známe dejiny vajnorského kostola,“ pretože tento unikátny nález si takéto hodnotenie zaslúži.

Za výnimočné, veľké úsilie, disciplínu a bezodplatne odpracované hodiny teda ďakujeme všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom pričínili o tento významný nález na území našej obce, a tým aj o patričné zviditeľnenie našej národnej kultúrnej pamiatky.

Po týchto prieskumných a prípravných prácach nastúpia profesionáli - odborníci, ktorí dielo dokončia. Verím, že tiež kvalitne a v termíne.

Nech náš vynovený, skrášlený, zateplený a odvlhčený kostol slúži aj ďalšie stáročia: na Božiu slávu všetkým veriacim a na obdiv ostatným občanom, i ako národná kultúrna pamiatka - celému Slovensku.

Vďaka vám, brigádnici, a „Pán Boh odplat“!

Vojto Grebečí

P. S. Skončila sa prvá - náročná časť rekonštrukcie. O ďalších prácach vás budeme postupne informovať.

Foto: Vladimír Bizík /8/

VAJNORSKÉ DOŽINKY

Dlho som premýšľala nad tým, ako článok o Vajnorských dožinkoch začať. Keďže nie som spisovateľ ani redaktor, začnem trochu inak - otázkou: aké boli tohtoročné Vajnorské dožinky?

Každý jeden človek, ktorého by ste stretli, by povedal to svoje. Pre mňa boli tohtoročné dožinky iné, a to najmä preto, že tentoraz som ich sledovala najmä z pódia. Dostalo sa mi tej cti, že som dožinky mohla moderovať. Určite by mi veľa profesionálov malo čo vyčítať, ale musím sa priznať, že ani kritika by mi ten pocit - stáť na pódium a vidieť to množstvo známych, no i neznámych ľudí, sledujúcich zaujímavý program najmä z dielne domácich umelcov - nepokazila.

Začnem však pekne po poriadku. Pôvodne som si myslela, že zorganizovať také podujatie nie je až také ťažké. Opak je však pravda a záverečná podoba je len výsledkom absolvovania množstva stretnutí so sponzormi (ktorým touto cestou ďakujem), vybavovania povolení a zorganizovaní množstva ľudí, od účinkujúcich až po predávajúcich v stánkoch... Milí organizátori, väčšinou sa na vás zabúda, preto naozaj srdečne ďakujem aj vám.

Celé podujatie sa začínalo sprievodom. Vlastne - dožinkový deň sa začínal už predpoludním - a to futbalovým a volejbalovým zápasom a aj keď tribúny vo švíkoch nepraskali, atmosféra bola super. Budem diplomatická a prezradím, že Vajnory vyhrali a Brno-Vinohrady obsadilo krásne druhé miesto.

Popoludňajší program sa začínal sprievodom. Aj keď som na zozname mala napísané, ako majú ísť členovia sprievodu za sebou, bola som veľmi rada, že som veľkú väčšinu z nich poznala, pretože - ako sa na správny sprievod patrí, poriadne sa premiešali. Keďže som bola na pódium - celý sprievod som videla takpovediac, ako na dlani. Nechýbali krásne mažoretky s vystúpením, sprevádzaným Vajnorskou dychovkou, ktorá sa ani krásou dievčat nenechala vyviešť z miery; starosta s hosťami, Vajnorský okrásľovacie spolk v nádherných vajnorských krojoch s dožinkovým vencom, futbalisti, športovci, skauti, vajnorskí poľovníci, koníky s kočom - v ktorom sa viezli naše krojované tetušky, Senior klub z Vajnora a Brna, vajnorský Juríček, brnianský Vinohradánek, Honky Tonk, či technika z PD Vajnory - s ktorou sa dnes pracuje na poliach. Nechýbal ani malý traktor z roku 1956, ktorý je už tradičným „účastníkom“ dožiniek.

Mažoretky z Kessa Bratislava

šarmantne predviedli kúsok zo svojho umenia a slávenie dožiniek sa mohlo začať oficiálnym otvorením podujatia. Ako sa na správne dožinky patrí, najprv bolo treba odovzdať dožinkový veniec gazdovi a gazdinej; v podaní Vajnorského okrásľovacieho spolku sme si aspoň na chvíľu mohli vychutnať kúsok z našej bohatej histórie a tradícií. Symbolicky dožinky otvoril terajší vajnorský gazda - starosta mestskej časti Ján Mrva, ktorý oficiálne privítal pozvaných hostí. Určite bol potom hrdý na to, čo nasledovalo...

Tohtoročný program bol iný aj v tom, že účinkujúcimi boli najmä domáci - „Vajnoráci“. Aj keď vajnorský folklór poznám veľmi dobre, vždy mi srdce pookreje nad vystúpením Vajnorského okrásľovacieho spolku pod vedením Ivana Štelára.

Som veľmi hrdá a vždy budem: na tie nádherné kroje, nárečie, pesničky či veršovačky a najmä na oduševnenosť našich ľudí, s ktorou nám stále približujú krásne vajnorské tradície. Priznám sa, že dúfam, že ich tento zápal neprejde, pretože Vajnory si už bez nich ani neviem predstaviť. O to viac sa teším, keď vidím na pódium stáť aj našich najmenších, a to konkrétne detský súbor Juríček pod vedením Mirky Lubinskej. Určite mi dáte za pravdu, že tie naše deťurky boli veľmi zlaté a právom zožali veľký potlesk. Ostáva mi len veriť, že ich bude v súbore aj vo Vajnoroch čím ďalej tým viac.

Hostami aj tohtoročných dožinkov boli zástupcovia a účinkujúci z Mestskej časti Brno-Vinohrady. A poviem vám, aj v Brne sa veľmi snažia. Presvedčil nás o tom i Vinohradánek s ľudovým pásmom. V Brne má svoje miesto i country. Zatiaľ čo sa deti z Vinohradánku prezliekali do pestrých kostýmov, aby sa mohli pripraviť na ďalšie vystúpenie, skupina Honky Tonk nám predviedla dva zaujímavé tance v štýle country. O tom, že o tento štýl je záujem aj medzi najmenšími, svedčilo i vystúpenie Vinohradánku, v ktorom sa malí tanečníci zmenili na kovbojov a malé slečny na dámy z ďalekého kovbojského západu. Za to, čo predviedli, ich vďační diváci odmenili dlhým potleskom, a tak sa naši country tanečníci rozhodli, že sa o svoje umenie podelia aj s publikom. Možno práve po krátkom tanečnom kurze vyrastú noví country tanečníci aj vo Vajnoroch.

Horúci augustový dožinkový podvečer patril aj domácej kapele SHINE. Veľmi ťažko sa mi hodnotí toto vystúpenie, pretože som jej speváčkou. Hralo sa nám výborne, aj keď ja som mala obrovskú trému (predsa len doma je doma, veľa ľudí ma pozná) a ako kapela sme sa snažili ukázať v tom najlepšom svetle, lebo sme si uvedomovali, že doteraz o našej existencii veľa spoluobčanov ani len netušilo. Atmosféra bola úplne

super, uvoľnená, milá, príjemná, letná a týmto pocitom sme sa nechali unášať celých 40 minút „slávy“ na domácom pódium. Ľudkovia drahí, za vytvorenie takejto domácej atmosféry vám patrí veľká vďaka.

Zahanbiť sa nenechali ani muzikanti z country kapely TUKY BAND. Je to skvelá partia muzikantov, ktorí svojou interpretáciou starých dobrých skladieb absolútne zapadli do atmosféry príjemného letného dožinkového večera a bola som naozaj veľmi rada, že prijali pozvanie a zahrali. Keď na chvíľu vypadol elektrický prúd, bolo pre mňa veľkým zážitkom započúvať sa do spevu prítomného publika, ktorý sa niesol vajnorským námestím a rozplynul sa medzi domčekmi. Táto chvíľa ma mňa silno zapôsobilá, bola takmer dokonalá.

Foto: Pavol Fekete /Z/

Večerná zábava prúdila pod taktovkami Vajnorkej dychovky a skupiny ROUTE 66. O tom, že ľudia sa výborne bavili, svedčí i fakt, že zábava trvala takmer do rána.

Čo dodať na záver..? Tohtoročné Vajnorské dožinky boli pre mňa osobne iné, stretla som kopec známych aj priateľov, s množstvom ľudí som sa zoznámila, vypočula si slová chvály, ale od niektorých aj slova kritiky. Vďaka aj za ne, pomôžu nám budúročné dožinky zorganizovať ešte lepšie. Dôležité však je a bude to, ako sa dokážeme stretnúť, porozprávať, zabaviť, ulahodiť telu i duchu. Vajnorské dožinky budú také - akými si ich spravíme, ja sa na tie budúročné teším už teraz. Preto, milí priatelia, dovidenia o rok.

Katarína Pokrivčáková

MILÍ VAJNORČANIA, VZÁCNÍ HOSTIA – VAJNORÁCI I NEVAJNORÁCI...

Rok od minuloročného zberu úrody opäť uplynul... A tak, ako sa striedajú vegetačné obdobia - zimu strieda jar a leto, a potom po lete príde jeseň a opäť zima – stretáme sa dnes na ďalších Vajnorských dožinkoch – sviatkoch zeme a práce ľudských rúk...

Vitajte všetci – ktorí ste prišli! Vitajte aj tí – vďaka ktorým dnešný sviatok slávime. Je to sviatok všetkých nás... Pozberali sme úrodu z polí, dokončujeme oberačky vo vinohradoch... Tí, ktorí nepracujeme s pôdou, pracujeme inde alebo inak – si pripomíname, že bez zeme, pôdy a jej plodov – bez tých, ktorí ju obrábajú, zberajú úrodu, pečú chlieb, pestujú rôzne plodiny, ktoré nás živia – by sme neboli ničím. Spomíname na našich otcov aj praotcov, ktorí nás to naučili.

Ďakujeme im...

Som hrdý na to, že dnešné Vajnory – Vajnory tretieho tisícročia, si zachovali tradície, slovenskosť i religiozitu... Nech dnešná slávnosť je obrazom toho, ako si tradície, zem praotcov i našich predkov ctíme.

Vitajte hostia – páni poslanci, kolegovia – starostovia, priatelia zo zahraničia, ľudia z okolia... A cíťte sa u nás ako doma. Máme hojnosť všetkého – jedla, pitia aj potravy ducha.

Ďakujem všetkým sponzorom, ktorí nám dnešnú slávnosť pre nás všetkých pomohli vystrojiť svojimi finančnými darmi alebo naturáliami. Ďakujem účinkujúcim z Vajnor, ktorí predvedú to najlepšie, čo vedia... Vďaka Vajnorákovi z miestneho úradu, ktorí to – že teraz sa Vám prihovám z tohto postu – všetko zorganizovali. Teším sa, že ste prišli na tradičné Vajnorské dožinky. Prajem Vám, aby ste pookriali na duchu i tele, stretli známych, priateľov, kamarátov, rodinu aj nových ľudí. Aby ste sa všetci dobre zabavili a po práci si oddýchlí. Aby dnešný deň bol sviatkom pre každého, kto naň prišiel – starého i mladého, aj naše deťurky – ratolesti.

Ďakujem Pánu Bohu, že nám dáva zdravie a silu na prácu; že ochraňuje našu dedinu pri Bratislave, naše Vajnory...! Pán Boh zaplať Vám - ľuďom... Pane Bože – my ľudia Ti ďakujeme za dary života, chleba, vína a domova!

Eva Holubánska-Bartovičová
(Z pripravovaného prejavu starostu)

KATARÍNA BRÚDEROVÁ

Významnou rodáčkou z Vajnor, ľudovou maliarkou, vyšivačkou, poetkou i vlastenkou, ktorá sa zapísala hlboko do pamäti lokálneho i národného povedomia Vajnorčanov a zastala dôležité miesto v tradičnej kultúre celého národa, bola Katarína Brúderová.

Fotografie: archiv

Písal sa rok 1882, keď sa 1. marca manželom Matulovcom - Štefanovi a Agnese, rodenej Srnovej, narodila dcéra Katarína. Už v útlom detstve zakúšala tvrdosť života v roľnícko-vinohradníckej rodine, kde o prácu nebola núdza a dennodenne sa vo večnom kolobehu zabezpečovalo živobytie. Po skončení šiestich tried školy začala pracovať v rodičovskom dome na gazdovstve, kde si privykala na rozličné poľné i domáce práce. Popri tom všetkom sa však už od malička u nej formoval cit pre krásno, harmóniu a ľudové umenie. Rada kreslila rôzne ornamenty, či už prstíkom do zeme, grífkom alebo ceruzkou a jej tvorivé vlohy mali dozaista korene v domácom prostredí. Katkina matka bola zručná vyšivačka i dobrá speváčka, a teda sa doslovne vyplnilo naše staré: „Aká matka, taká Katka“.

Katarína pochádzala z piatich detí. Mala dve sestry a dvoch bratov, z ktorých jeden zomrel ešte ako mládenec a z druhého sa stal kapelník chýrnej vajnorskej dychovky. Ako 19-ročnú ju vydali za 26-ročného Mateja Brúdera. Mali spolu syna Jozefa (nar.1904) a dcéru Máriu (nar.1907).

Keď v roku 1905 začal pôsobiť vo Vajnoroch kňaz dr. Ferdiš Juriga, bola už Katarína Brúderová známa po celej dedine ako zručná i ochotná maliarka kuchýň a siení, aj ako „pisárka“ vzorov pod výšivky, vyšivačka, speváčka, rozprávačka. Táto jednoduchá vajnorská žena sa popri práci na poli, obrábaní vinohradu, chovaní sliepok a husí, výchove detí a vedeniu domácnosti

venovala maľbe a vyšívaniu v každej voľnej chvíli. Neodmietla nikoho, kto ju o to požiadal - či to bol významný hodnostár alebo maličký žiačik.

Ferdiš Juriga obdivoval umeleckú tvorivosť a vyšivačskú zručnosť vajnorských žien. Pri voľbách do uhorského snemu r. 1906 si dal od nich zhotoviť zástavu s nápisom „Za tú našu slovenčinu“. Katarína Brúderová mu vyšila i vajnorskú košeľu a ďalšiu zástavu, pod ktorou spievajúc pieseň **Pod slovenským srdiečkom** (zrodenú v srdci a na perách samotnej Kataríny Brúderovej) putovali Vajnorčania na cyrilometodské slávnosti na Velehrad.

Prvý raz sa do povedomia širšej verejnosti, ako i do tlače dostáva Katarína Brúderová v súvislosti so získaním prvého miesta za omšové rúcho vyšíte vajnorskou výšivkou, keď sa v roku 1910 prihlásila na celoslovenský súbeh o vytvorenie ornátu „v slovenskom duchu“. O rok neskôr bola táto jej unikátna práca vystavená na výstave slovenského umenia v Londýne. Pod jej rukami vznikali neskôr ornáty a štóly pre F. Jurigu, A. Kolísku, A. Hlinku i pre pápeža Pia XII., ktorými reprezentovala nielen Vajnory, ale i celý slovenský národ. Odovzdávanie darov často sprevádzala vlastnými veršami, opisujúcimi lásku k rodnej obci, vinohradníckej práci a okolitej prírode, v ktorej videla „Božiu záhradu“. S jemným humorom vyjadrovala aj starosti života, vždy s dôverou v Božiu pomoc a prozreteľnosť.

V roku 1920 začal ako správca ľudovej školy pôsobiť vo Vajnoroch

učiteľ Vojtech Horák, ktorého osobný vzťah k ľudovému umeniu a dobré organizačné schopnosti dokázali už v prvom roku zaviesť pravidelné vyučovanie kreslenia a vyšívania učiteľkou z ľudu, Katarínou Brúderovou. Každoročne sa vystavovali práce žiakov pre domáce obyvateľstvo, no i pri príležitosti rôznych domácich či zahraničných návštev vo Vajnorochoch, ba posielali sa aj do zahraničia. Vo väčšej miere sa tvorivý výsledok žiakov Kataríny Brúderovej ukázal na jar r. 1923 na Hospodárskej výstave v Prahe, kde putovalo vyše 1000 ornamentálnych kresieb, vyšíviek a čipiek a samotná Katarína Brúderová vysvetľovala návštevníkom výstavy techniky vyšíviek, názvy vzorov, kreslila i vyšívala. Svoje kresliarske nadanie a neobyčajnú zručnosť ukázala na ďalšej pražskej hospodárskej výstave o dva roky neskôr, kde pred očami návštevníkov maľovala symetrické ornamente bez predlohy oboma rukami naraz.

Okrem výučby vo vtedajšej ľudovej škole a tiež v tzv. hospodárskej škole pre mládež od 14 do 16 rokov, viedla Katarína Brúderová aj niekoľko vyšivačských kurzov. V tom čase už bola v obci známa nielen ako výborná a všestranná maliarka a vyšívačka, ale aj ako kultivovaná vidiecka žena s neobyčajnou citovou hĺbkou, zdravým optimizmom a vynikajúcimi charakterovými vlastnosťami. Všetci, ktorí sa s ňou poznali a stretali, vážili si nielen jej umelecký talent, ale aj ľudské hodnoty, na základe ktorých sa vytvárali medzi rodinou K. Brúderovej a vtedajšou inteligenciou hlboké priateľské vzťahy.

Z iniciatívy A. Václavíka bola v roku 1936 Katarína Brúderová pozvaná do novej expozície Slovenského národného múzea v Martine. Vymaľovanie jednej z výstavných siení tradičnými vajnorskými ornamentami považovala za uznanie svojho maliarskeho nadania, ale i osobné významenie.

Medzivojnové roky boli pre Katarínu Brúderovú obdobím vrcholenia jej umeleckej aktivity, ale aj výtvornej zrelosti. Práca v škole ju nútila nielen pripravovať sa, rozmyšľať o spôsoboch výučby a priblíženia techniky detskému vnímaniu, ale aj uvažovať o zmysle tvorby, o význam jednotlivých motívov i celkovej stavbe kompozícií. Vďaka pedagogickému nadaniu a niekoľkoročnej praxi v škole si vypracovala vlastný spôsob vyučovania kreslenia a samostatnej tvorby ornamentov.

Počas svojho života sústavnejšie spolupracovala aj s väčšinou inštitúcií, zaoberajúcich sa organizovaním ľudovej výroby (Izabela, skalické Druž-

Foto: Eva Holubánska

stvo pre speňažovanie domáceho ľudového priemyslu, martinská Lipa, bratislavská Detva). V 50. rokoch 20. stor. spolupracovala i s Ústredím ľudovej umeleckej výroby, pre ktoré, okrem dodávania výrobkov, v roku 1954 vyzdobila na požiadanie aj prvú výstavnú sieň.

Katarína Brúderová zachovávala vo všetkých svojich prácach - maľbách, kresbách, vyšívkách, v tradičnom či novom prostredí - štýl tradičného umenia Vajnor, ktorý rozvíjala svojším rukopisom, originalitou a nespočetnými variáciami. Rastlinné motívy (tulipány, klinčeky, nevädza, granátové jablko, klasy, zvončeky, ruže, konvalinky, nezábudky, srdiečka, hrozno a časti viniča...) obohatila o motívy vtáčikov (pelikán, lastovička, škovránok, páv i fantastické variácie vtáčikov), pričom dokázala zachytiť dynamiku vtáčieho pohybu, vnútornú symboliku kŕmenia a sebaobetovania v záujme mláďat, vzťah medzi rastlinkou, plodom a vtákom, a to všetko s ladnosťou línií, farebnou pestrosťou, harmóniou i ľahkosťou.

Vytvorila vyše 300 nástenných maľieb - doma i za hranicami, v jednoduchých dedinských domkoch, mestských domácnostiach i vo výstavných sieňach a iných verejných priestoroch (javisko v dome hospodárskeho družstva pre vajnorské ochotnícke divadlo, v tzv. Slovenskej reštaurácii v Prahe a i.), vyšila množstvo textilíí obradného i každodenného významu, predkreslila veľa vzorov na vyšívanie, zdobila veľkonočné vajička, bola hor-

livou vlastenkou i jednoduchou poetkou a vychovávala ďalšie generácie vajnorských ľudových umelkýň, jej nasledovníčok. Na sklonku života

jej bol udelený titul majstra ľudovej umeleckej výroby (1959).

Táto obyčajná a zároveň neobyčajná žena zaujala svojím nadaním nielen širokú verejnosť, ale i viacerých odborníkov z oblasti národopisu. Jej dielu venovali pozornosť A. Václavík, R. Bednárík, F. Kalesný, J. Pátková a M. Slivka, ktorý Katarínu Brúderovú spolu s ďalšími dvoma ľudovými maliarkami (K. Brinzovou a R. Krištofičovou) zachytil v dokumentárnom filme *Pieseň farieb a tvarov* (1960).

Odišla 6. marca 1964. Nie však do zabudnutia, ale na zaslúžený večný odpočinok, aby mohla naďalej zostávať v srdciach a povedomí Vajnorčanov, pre ktorých sa stala ozdobou ich histórie, nezabudnuteľnou osobnosťou a skvostom národného ľudového umenia.

Z úcty ku Kataríne Brúderovej, k jej umeniu i živým tradíciám Vajnor, vypisuje každé dva roky Základná škola Jána Pavla II. vo Vajnorochoch súťaž: „Cena Kataríny Brúderovej“. Prvý ročník sa uskutočnil v roku 1994. Predmetom súťaže je hodnotenie a ocenenie vlastných umeleckých prác a prejavov detí, žiakov 5.-9. ročníka z Vajnor, aj z iných bratislavských škôl.

Hlavným poslaním Ceny Kataríny Brúderovej je popri spomienke na túto významnú rodáčku zachovanie a rozvíjanie živých tradícií, objavovanie pokladov, skrytých v pamäti starších Vajnorčanov.

Soňa Stangová, etnologička

(Prevzaté z pripravovanej publikácie o Vajnorochoch.)

KURZ TRADIČNÝCH VAJNORSKÝCH ORNAMENTOV

Jedného krásneho dňa, počas cesty električkou, som si všimla malý plagátik s názvom: „Mladí pre Bratislavu“. Sľuboval poskytnutie grantu na rôzne projekty určené našej mládeži.

Už dávnejšie som plánovala nadviazať na kurz tradičných vajnorských ornamentov, ktorý sa konal v rokoch 2004/05. Teraz sa mi naskytla výborná príležitosť, aby som ho mohla zrealizovať. Zašla som za známymi na Miestny úrad vo Vajnoroch, slečnou Petrou Klobušickou a pánom Milanom Darnadim, ktorí mi pomohli projekt vypracovať a uskutočniť.

Zameraný bol na mládež od 12 do 26 rokov, ale privítali sme každého, kto mal záujem. Trval od

17. júla do 23. augusta, každý utorok aj štvrtok sme sa od 17.00 h schádzali v Klube seniorov a venovali sa svojej tvorbe. Vďaka získanému grantu, na ktorý prispeli Nadácia SPP, Bratislavská komunitná nadácia Yung 4BA, bol kurz úplne bezplatný. Vrelo im za podporu ďakujeme.

Kurz sme ukončili výstavou na Vajnorských dožinkoch dňa 25. augusta, na ktorej ste v stánku na námestí mohli vidieť naše maľby.

Náš kurz síce nenavštevovalo priveľa detí, čo pripisujem prázdninám, ktoré boli v plom prúde. No napriek tomu ho považujem za úspešný. Musím priznať, že moji „žiaci“ boli veľmi talentovaní a rýchlo sa naučili kresliť aj náročné obrazce. Najviac zábavy sme si užíli pri ich vymaľovávaní, keď sme skúšali kombinovať jednotlivé farby. Túto časť považujem za najnáročnejšiu, pretože dnes už nemáme taký prístup ku kedysi tak hojným nástenným maľbám, ktorými by sme sa mohli inšpirovať.

V jeden krásny deň k nám zavítala aj pani Rakúsová, ktorá nám pomohla skombinovať niektoré farby na kvietkoch a hrozienku. Povedala nám, že ona sa ich učila ešte v škole, kde na stenách mali pásy ornamentov, z ktorých ich obkresľovala a učila sa ich farbiť. Škoda, že v súčasnosti je ich tak málo zachovaných.

V budúcnosti by som veľmi rada znovu zorganizovala podobné kurzy a dúfam, že s pomocou vás všetkých sa nám podarí zachovať toto krásne umenie pre ďalšie generácie.

Rada by som preto pripravila aj istý vzorkovník, ktorý by nám pomohol ďalej sa rozvíjať. Preto vás toto formou prosím, ak máte doma nejaké kresby, náčrtky či nástenné maľby, ozvite sa mi, aby som ich mohla vyfotografovať a zozbierať.

Text a foto: Kristína Kociánová

DOKUMENTÁCIA VAJNORSKÝCH TANCOV

V nedeľu 8. júla 2007 sa v Parku Pod lipami v rámci projektu Tance slovenských regiónov, ktorý realizuje bratislavské Národné osvetové centrum s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR, uskutočnila videodokumentácia vajnorských ľudových tancov.

Cieľom tohto projektu je dokumentácia ľudových tancov v celoslovenskom území, so zreteľom na ich regionálne i lokálne špecifiká. Realizačný tím pracoval pod vedením folkloristu a choreológa PhDr. Stanislava Dúžeka, CSc., a etnologičky PhDr. Eleonóry Klepáčovej, CSc., z Ústavu tradičnej kultúry pri Národnom osvetovom centre v Bratislave. Ich tím bol dobre vybavený modernou technikou, videokamerami a zvukovou snímacou aparátúrou. Doteraz uskutočnil rad dokumentácií vo vybraných lokalitách východného aj stredného Slovenska a pokračuje v dokumentácii tancov západného Slovenska. Nie náhodou sa zamerlal i na tradičné tance vo Vajnoroch.

Stanislav Dúžek, pracovník Etnomuzikologického oddelenia SAV, uskutočnil s hudobnou spolupracou Ondreja Dema, výskum ľudových tancov vo Vajnoroch r.1973, za účelom ich spracovania a uverejnenia vo vlastivednej monografii Vajnory (vydalo Vydavateľstvo OBZOR, Bratislava 1978). Ba nielen to. Pán Dúžek choreograficky spolupracoval aj pri nakrúcaní Tradičného vinobrania z Vajnor pre STV (1976), Tradičnej svadby z Vajnor (1985) a Obrázkov zo života a tradícií Vajnor, pod názvom Piesne domova (1985).

Tance západného Slovenska sú jeho srdcu blízke. Pochádza z Trenčína, bol tanečníkom Lúčnice a je poradcom choreografa Štefana Nosáľa, šéfa Umeleckého súboru Lúčnica. Keď sa dozvedel, že vo Vajnoroch pokračujú tradičné tance v neprerušenej kontinuite cez viaceré generácie, upriamil pozornosť na ich súčasnú podobu. A tak z programov Folklornej skupiny vo Vajnoroch, pod vedením Ivana Štelára, vybral tance v interpretácii dvoch

generácií párových tanečníkov: 40-50-ročných a 16-20-ročných. Cieľom dokumentácie je aj upriamenie pohľadu na vývoj, preberanie a odovzdávanie tanečného umenia mladším generáciám. Generácia najstarších nositeľov folklórnych i tanečných tradícií je zdokumentovaná v spomínaných televíznych záznamoch. Nezabúdajme, že Vajnory sú súčasťou Hl. m. SR Bratislavy a s ich rozvojom i premenami štýlu života občanov súvisia aj zmeny v kultúre. Vzhľadom na to, že vo Vajnoroch sa hlboko zakorenili vinohradnícko-roľnícke tradície v štýle života obyvateľov, hovorová reč, kroje, piesne, hudba i tance sa stali súčasťou kultúry Malokarpatského regiónu, ale s osobitými znakmi svojbytných umeleckých prejavov Vajnorákov. Zaslужujú si teda pozornosť výskumníkov a bádateľov folkloristov s celoslovenskou folklórnou konfrontáciou. V spomínanej vlastivednej monografii „Vajnory“ je zaznamenaný celý rad tancov z prvej i z druhej polovice minulého storočia, ktoré sú známe aj v iných lokalitách západného Slovenska. Z nich sa vo Vajnoroch uchovali: *čardáš*, *verbunk*, *frišká*, *polka*, *valčík (volcer)*, *kadriel (japánčardáš, štvorilka)*, *sotiš*, *židovská*, *mazurka*, *lander (štajeriš)*, *kovárska*, *hrozená*, *boškávaní (ručníkoví)*, *zrkaduoví*, *metuoví*, *zemákoví*, *o kosírki*. Tieto tance boli späté s tanečnými zábavami, sviatočnými i nedeľnými stretávaniami, fašiangovými či svadobnými obradmi a obyčajmi; neskôr s činnosťou domácej folklórnej skupiny. K tancom sa viazali piesne a spevy, ale od druhej polovice minulého storočia najmä dychová hudba.

Dokumentaristi si z uvedených tancov vybrali a zaznamenali nasledovné:

Valčík (v kombinácii starších a mladších), s piesňou Išla Kačka na trávičku.

Mazurku (staršie páre tanečníkov) na pieseň Na Ostrej hore.

Sotiš (s verziou starších a mladších tanečníkov) so sprievodom hudby.

Fotografie: Eleonóra Klepáčová /3/

Hrozená (dve kolá starší a mladší tanečníci), s piesňou Išla Anča na zeli.

Kovárska (tri páry striedavo v kole), s piesňou Jaká sem, mamičko, šťastlivá.

Židovka (dve kolá starší i mladší tanečníci), s piesňou Šla židofka mimo lesa.

Japánčardáš (s dvoma štvorkami tanečníkov), na pieseň Zasadziu sem ...

Svadební družbofskí tanec (so sviečkami), na pieseň Straciua sem partu.

Čepárki (pri prepuácaní muzikantú), s piesňou Muzikanci, hrajte.

Hodno spomenúť, že dokumentácia bola dobre pripravená zo strany domácej folklórnej skupiny, jej tanečníkov staršej i mladšej generácie, speváčok i spevákov v pekných krojoch žien i mužov. K spokojnosti sa prezentovala i domáca dychová hudba, pod vedením Petra Pokrivčáka, výborne reagovala na režijné požiadavky a dohrávky. Záznam z tejto dokumentácie na DVD dostane od dokumentaristov Folklorna skupina na čele s Ivanom Štelárom. Bude to dokument pre mladšie generácie, ale i povzbudenie do ďalších aktivít.

Ondrej Demo
folklorista, etnomuzikológ

LETNÉ TVORIVÉ DIELNE V GALÉRII TYPO&ARS

Združenie deti a umenie usporiadalo v priestoroch Galérie TYPO&ARS v letných mesiacoch už 5. ročník Letných tvorivých dielní pre deti i dospelých. Galéria TYPO&ARS ponúkla deťom počas letných prázdnin v svojom inšpiratívnom prostredí (v čase trvania výstavy objektov a keramiky Viery Čepcovej, tapisérií typu arttex Anny Holaňovej a kaligrafií Seiko Kawashima) rôzne výtvarné techniky a tradičné

technikou na tvorbu malých tapisérií, ktorú prispôsobila pre deti.

Na záver tvorivých dielní - 24. augusta sa v Galérii TYPO&ARS uskutočnila vernisáž výstavy „Letné tvorivé dielne“, na ktorej boli prezentované práce malých umelcov.

Na tohtoročných letných tvorivých dielňach sa zúčastnilo priemerne 20 účastníkov denne, a to nielen z Vajnory, ale aj z iných mestských častí Bratislavy: Devína, Dlhých

Akad. mal. Kveta Fulierová pri práci s deťmi na monotypiách.

Dominik Schwab - maľba na skle.

Výroba ručného papiera

remeslá, ktoré deti učili hrovou formou odborní lektori.

Letné tvorivé dielne, tak ako po iné roky, mali v náplni prácu s hlinou, výrobu ručného papiera, mramorovanie grafických papierov a maľbu. V tomto roku však pribudlo niekoľko nových výtvarných techník - vďaka akademickej maliarke Kvete Fulierovej zaujímavá grafická technika - monotypia, ktorú s jej pomocou aj menšie deti bravúrne zvládli a vytvorili veľmi pekné kompozície, za ktoré by sa nemuseli hanbiť ani profesionáli. Viera Čepcová prišla s ďalšou novou

Dielov, Dolných Honov, Karlovej Vsi, Nového Mesta, Petržalky, Prievozu, Rače, Starého Mesta, ako aj z okolia Bratislavy - Chorvátskeho Grobu, Modry, Senca, Zálesia. Zaujímavé artefakty vytvorili aj traja účastníci z Kanady a USA.

Všetky tieto akcie boli podporené Mestskou časťou Bratislava-Vajnory. Celý projekt sa uskutočnil vďaka príspevku Hlavného mesta SR Bratislavy, firmy TYPO&ARS a daru REVIE - Malokarpatskej komunitnej nadácie.

Text a foto: Peter Čepec

Filip Jura - monotypia.

Modelovanie s hlinou.

OZVENY TATIER

Vajnorský **Spevácky zbor Jána Pavla II.** nahral nový CD-album slovenských národných, duchovných i ľudových piesní v latinčine s názvom **Resonantia Tatrae (Ozveny Tatier)**. Inšpirátorom k nahrávke bol Ján Košiar, bývalý redaktor slovenského vysielania Rádia Vatikán, ktorý získal zbierku katolíckeho kňaza Bystríka Muránskeho s prekladmi slovenských piesní v latinčine. Neuspokojil sa iba s básnickým prekladom textov.

Začiatkom tohto roku ponúkol zbierku na nahliadnutie, oslovil zbornajstra a umeleckého vedúceho Ondreja Dema s požiadavkou, či by bol ochotný so zborom naštudovať i nahráť piesne so sprievodom klavíra, podľa vlastných dramaturgických kritérií. Odpoveď nebola priamočiara, uvažovanie trvalo niekoľko týždňov. Až začiatkom mája padla jasná odpoveď - áno. A tak po náročnej príprave v mesiacoch máj

spevákov opery SND, zbor nahral 27 piesní. Nový CD-album dôstojný pán Ján Košiar s vydavateľmi uviedli do života v nedeľu 29. júla 2007, na sviatok sv. Ignáca z Loyoly, po slávnostnej sv. omši v Ivanke pri Dunaji. Odtiaľ sa nové cédečko rozletelo do sveta.

Pripomínáme, že Spevácky zbor Jána Pavla II. bude účinkovať na hody 15. septembra

Bystrík Muránsky

Chcel, aby sa svet dozvedel i o hudobných krásach slovenských piesní. A tak po dlhých úvahách a hľadani možných interpretov obrátil pozornosť na náš, vajnorský spevácky zbor. Poznal ho z počutia.

- júl uskutočnil zbor štyri frekvencie nahrávok. Prvá bola v sále Kaštieľa Ivanky pri Dunaji, ďalšie vo Farskom klube Titusa Zemana vo Vajnorochoch.

A tak s klavírnym sprievodom Jozefa Malíka, korepetítora

na slávnostnej sv. omši v Parku pod lipami vo Vajnorochoch. Po nej zaspieva i niekoľko piesní z nového CD-albumu Ozveny Tatier.

PhDr. Ondrej Demo

ŠPIČKOVÉ UMENIE NA KONCI SVETA

MALIARSKÉ SYMPÓZIUM V ZAMAGURÍ

Už štvrtý raz sa najsevernejšie miesto Spiša, zamagurská dedinka Malá Franková, ktorá sa nachádza „na konci sveta“ - na poľských hraniciach, kde sa v lese končí cesta, stala na dva týždne letným domovom výtvarníkov, ktorí tu tvorili v plenéri.

Maliarske sympóziu NÁVRAT DO KRAJINY IV. sa v tomto roku uskutočnilo od 15. do 27. júla

a vyvrcholilo vernisážou obrazov v rámci programu dvojdnového festivalu ZOGROD. Osem slovenských výtvarníkov "mapovalo terén", reflektujúc každý vlastným spôsobom zem, krajinu, ľudí a tvorstvo v nej. Podujatie, ktorého odborným garantom je každoročne akad. maliar Ján Berger, profesor maľby na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, organizačne zabezpečuje galeristka Natália Prokopová a pezinská Galéria Prokop, spoločne s mecénom umenia, slovensko-rakúskym podnikateľom Ivanom Čarnogurským ml.

Až do konca novembra sú obrazy, ktoré tu počas plenéru vznikli, vystavené v obci - v niekdajšej jednotriedke dnes už zrenovovanej budovy Starej školy. Začiatkom decembra sa výstava zopakuje v Pezinku. Zaujímavosťou je, že minuloročná výstava obrazov z Malej Frankovej skončila na jar tohto roku svoju púť v Slovenskom inštitúte vo Viedni.

Na tohtoročnom maliarskom sympóziu sa zúčastnili slovenskí výtvarníci: Klaudia Kosziba, Verona Prokopová, Vladislav Zabel, Ján Pečarka, Michal Bôrik, Veronika Vaculová, Jana Renková a Peter Daniš. Vernisáž spestrili svojím hodnotným vystúpením mezosopranistka Zuzana Dunajčanová a fujarista Drahoš Daloš.

Olejomaľby mnohých umelcov, ktorí sa na štyroch ročníkoch sympózia v Malej Frankovej zúčastnili, zdobia nielen interiéry prýbytkov ľudí, kancelárií či firiem v Japonsku, Kanade, Rakúsku, Bulharsku, Česku a na Slovensku, ale zviditeľňujú nenápadnú, skromnú slovenskú obec neďaleko Vysokých Tatier tak, aby

sa na jej pôvodných osídlencov - goralov, ktorí tu tvrdo po stáročia pracovali a ťažko žili - nezabudlo.

Aby aj jej dnešným obyvateľom aktivity, súvisiace s umením, dodali pocit sebavedomia i dôležitosti a aby im pomohli.

MALÁ FRANKOVÁ 2007

Keďže pri zrode festivalu stál úspešný divadelný režisér Peter Gábor, syn nedávno zosnulej prvej dámy nitrianskeho Divadla Andreja Bagara - Adely Gáborovej, ktorá na každom doterajšom ročníku účinkovala, usku-točnil sa teraz, žiaľ, už nie s jej osobnou účasťou, ale na jej pamiatku.

Dvoma repertoárovými predstaveniami pre malých aj veľkých sa zaskvelo divadielko PIKI z Pezinka, Divadlo COMMEDIA POPRAD uviedlo hru Zabíjačka, exkluzívnym divadelným hosťom festivalu bola herečka, scenáristka a spisovateľka MILKA ZIMKOVÁ - ktorá interpretovala v bravúrnem mnohovrstevnom hereckom koncerte dve svoje autorské monodrámy. Z hudobných hostí sa predstavila komornými baladami v štýle etno-world music TROJKA ZUZANY HOMOLOVEJ, popredný slovenský džezmen Jozef DODO ŠOŠOKA exceloval spoločne so svojimi hosťami: svetoznámy poľským tenorsaxofonistom PIOTROM BARONOM, naším vynikajúcim klavíristom ZSOLTI BOTOŠOM a špičkovým džezovým kontrabasistom ŠTEFANOM BARTUŠOM.

Z poľskej prihraničnej obce Kacwin prišli jej predstavitelia a umelci zo súboru MÁJOVÝ VRCH na vozoch s koňmi, pôvabné dievčatá účinkovali v dychovke, a potom aj s mládenkami predviedli goralské krepčenie v krojoch, podobné nášmu - keďže Kacwin spoločne s okolitými dedinami boli ešte pred siedmimi desaťročiami slovenskými obcami. Z neďalekých Spišských Hanušoviec sa uplatnili do-

máci: svoj zmysel pre ľudové tradície i umenie prezentovali deti zo súboru MAGURKA - KUTNÍČEK, ktorý mal vlni na ZOGRODe svoju premiéru. Prázdninový "herci", t. j. deti každoročných dovolenkárov, si nacvičili a uviedli moderného Mrázika a nástrojár, fujarista, hráč na gajdy i píšťalky Drahoš DALOŠ so synom Tomášom z Lehoty učili divákov zhotoviť a ozvučiť si vlastnoručne vyrobenú píšťalku. PLÁČ HUNSKÉJ PÍŠŤALY zaznel ako literárno-dramatické pásmo na počesť nezabudnuteľnej ADELY GÁBOROVEJ i stredovekej čínskej poetky z tretieho storočia CCHAJ WENŤIIN v preklade a prebásnení jej veršov našou poprednou sinologičkou Marinou Čarnogurskou a v skvelom hereckom podaní Jany Oľhovej.

Každý, kto tam - do najsevernejšieho kúta Spiša zavítal, okúsil niečo, čo sa nikde inde na svete zažiť nedá. Mal na chvíľu možnosť zamyslieť sa, pozastaviť, pookriať od zhonu či povinností, zhovárať sa i zabaviť. Ľudová hudba FERA KAČICU nedala nikomu vydýchnuť, muzikanti zahrli doslova všetko od všadiaľ, na požiadanie či počkanie, ba tí spevavejší z národa si vyskúšali svoje sóla. Dokonca - operný sólista MARTIN BABJAK, laureát Pavarottiho súťaže, sa zaskvel ako zábavný komik, fujarista aj sólista s improvizovaným mobilom - čo mu určoval tóniny... Atmosféra bola výborná, rodinná nálada sálala zo všetkých kútov: z usadlosti, ktorá hostila gulášom a slivovičkou príchodších - pozvaných, priateľov, ich

ZOGROD - IV. ROČNÍK FESTIVALU V MALEJ FRANKOVEJ

V posledný júlový víkend tohto roku, v dňoch 27. a 28. júla, bolo v Malej Frankovej obzvlášť rušno. Na multikultúrnom festivale ZOGROD sa zišli domáci a dovolenkujúci z okolitých miest i obcí, ale aj špičkoví umelci. Prosto - hostia i diváci z mnohých kútov zeme: z Kanady, Poľska, Česka, zo Švédska, Pakistanu, Viedne, Lučenca, Piešťan, Kežmarku, Popradu, Osturne, aj z Bratislavy a našich Vajnor...

kamarátov či priateľov, cudzích aj nahodných pocestných. Vyžarovala z javiska aj z hľadiska - jednoduchého

dreveného amfiteátra i lavičiek, na ktorých sa sedelo. No a - najmä z pôdy i z mystických hôr navôkol - kde sa stále pasú ovečky a kravičky na stráňach "ešte z plemien stáročných", kde sa vlci a medvede po veternej smršti presťahovali zo svojich tatranských rajónov, kde dedina pri potoku nevymrela - aj keď to mocipáni spred niekoľkých desaťročí na papier nariadili, lebo jej obyvatelia nechceli vstúpiť do družstva. Kde zmyje poštipu iba sem-tam nepozorných koscov trávy na lúkach. Ani občasný dážď či výpadok elektriny nikomu neprekážal. Každý mal možnosť, okrem umeleckých zážitkov, spoznať pohostinnosť, šikovnosť ľudí a pôvabnú, malebnú jedinečnosť zeme tohto kraja.

Tých, ktorí z neho vzišli a ktorých potomkovia sa sem práve preto tak radi vracajú... Aby vrátili po svojom to, čo zem ich predkom kedysi dávno dala.

Text a fotografie: Eva Holubánska

KOPAŇÍ DO ELETRICKÉHO STÚPA

Ňekedi sa ve Vajnorocho, ket ešče nebiua zavedená elektrika, po domoch sficiuo fšelijak. V někerích domoch sfícili ze sfíčku, v druhích z lampášem a u tých bohačích z petrolínovú lampu. Tí, kerí sfícili ze sfíčku, to mjeli z richtovaŇím sfíceŇa konc lachké. Zatrčili sfíčku do sfítŇika, zastrihli ohorauí knotek, zapálili ho a sfícili. Svjetuo to biuo všelijaké, podla teho li sfícili z voskovú alebo uojovú sfíčku.

Tí, kerí mjeli na sfícení lampáš, alebo petrolínovú lampu, sa pri pripravje sfíceŇa narobili o trochu vjec. Moseli najprf ponalévat petrolín, opucovat začadzené skuá cilindra a pozastrihovat knotki. Nuž všelijakých patálijí pri tem biuo bár kolko. Rás sa vileu petrolín, nekedi zas praskeu cilindr. Tíchtu patálií a staroscí sa ludé zbavili až potom, ked do dzedzini zavédli elektriku.

Skoro ge každému domu bili postavené drevené stúpi a po ních sa táhli dráti, a tak biua ceuá dzedzina dokopi zadrátovaná. Okna bívali od tých časú v noci visfícené, ba aj firhunki moseli bit hustejší, abi tí, co bi sceli večer pres okna do Ňutra nazízat, moc teho nevidzeli.

Pri takem sfjetue sa o moc lepší písauo, čítauo a krajší višívauo. Enem, že aj pri takej vimženosci, jak elektrika, bili fšelijaké patálie

a mitúški, keré sa čaščí opravovali jak pri lampáši alebo petrolínki. Ňekedi husi vleceli do drátu a hnet sa prestaou sfícit. Inakedi zas vjetr a hromi pomotali dráti tak, že ich odmotat alebo opravit moseli enem privouaní elektrikári.

Ale jak šecko časem stárne, tak aj dráti na stúpocho sa fšelijak ponatahovali a od vjetra pomotali. Tedi dráti jeden k druhému dobre nepriléhali a v domje sa prestaou sfícit. Ket sa takáto vjec víc rás opakovala a ludé moseli dúho čekat na elektrikárú, našuo sa v dzedzine aj pár náturistú, kerí skúšali títo chibi napravít. Ket sa ím to podariuo, tak potom to furt takím istím spôsobem opravovali tak, jak vjedzeli, alebo sa ím podariuo.

Takíma majstrí bili stríc Marcin s tetkú Terezú, kerí bívali ve spouečŇím dvori na zadku. Jeden večer, ket mjeli šecko prichistané na drápaŇí perá, naráz z Ňičeho Ňic zhasua elektrika a ostauo tma. Co fčil, há? Tetka roskázali strícovi nech friško pohledajú Ňejakí lampáš alebo petrolínku.

Ná pravda, kebi to biuo enem také lachké, ket aŇi tetka, aŇi stríc sa už nevjedzeli rozpamatovat, de tíchtu sfuetuonosú oduožili. Jeden druhého robili vinovatím, až sa porádno popotrkali a prestali sa medzi sebú vpravývat.

Stríc Marcin rozjedovaní sa vibráli do pivŇici, de si rezli vína místo vodnaru, co tetku velice až tak rozjedovauo, že začali na elektriku zvouávat šecko zué, lebo enem ona je temu na víŇe. Rázem sa taká najedovaná vichicili, vibjehli na dvúr a odtát na ulic ge stúpu, kukli naŇ hore, de bili tí potvorské dráti, a ceú siú od hněvu kopli do stúpa. Co čert nesceu, po kopnucú do stúpa sa v domje naráz rosfcíuo a drápaŇí perá sa mohuo začat.

Nále táto chiba sa začaua častejší opakovat né enem v noci, ale aj v podvečer, jak vdzelŇí deŇ, tak aj v Ňedzelu alebo ve sfátek. A tak do stúpa chodzili kopat né enem tetka, ale aj stríc. Takto sa pri kopaŇí do stúpa vimíŇali až do teho času, kedí už toto kopaŇí prestaou mjet účinek, ašak aj nohi už od tolkého kopaŇa porádno rozboleli každého z Ňích.

Tedi sa stríc Marcin po dúhem a dúkuadnem uvažovaŇú jak dále, predsa enem vinašli. Zebrali sa do šopi, zebrali ten najvječí pantok a pobrali sa na ulic ge stúpu. Pukukali sa na šecki boky, li sa na Ňích Ňegdo nedzíva a dali sa s pantokem trepat do stúpa, až dokát sa v izbje nerofsíciu.

Takéto kopaŇí a trepaŇí do stúpa si všímli né enem dvoraŇi, ale aj susedé a druhí ludé, kerí išli v tú chvílu po ulici alebo po cesce. Nevjedzeli si toto počínaŇí tíchtu dvocho opraváru vysvetlit, ba začínali sa bát o jejich duševní stav. Osmjelili sa a zdúvjerili sa jejich sinovi s tím, co vidzeli. Povidali mu: "Ná čuj, Palo, co sa to s tima vašíma enem stauo a porobiuo, tuším nejsú ceukem v porádku, ket chodzá furtom kopat a s pantokem trepat do stúpa na ulici. Ňekedy aj víc rás po sebje pres deŇ."

Palo sa vibrau k rodičom ziscit, co je na tých rečách pravdi a proč kopajú a trepú do stúpa, že už začínajú bit ludom na smích. Otec s materú rozpovidali sinovi proč sa na tem stúpje vrša, ket do Ňeho kopajú a trepú s pantokem. Palo tento stav vjecí omeldovau do elektrárŇí, keré túto chibu na stúpje opravili. Od teho času mjeu stúp od tetki a stríca pokoj.

*Zbírá, prítupluje a spisuje
Bohumil Hrabák*

JAK NÁS UČILI MATERE VIPRÁVJAT

Z DIFERENČNÉHO SLOVNÍKA
NÁREČIA SLOVENSKEHO
VAJNORSKEHO

najprf - najprv, skôr
fčil, fčileki - teraz
firhunki - záclony
fšelijak - rôzne, všelijako
furt, furtom - stále
konc - celkom
mitúški - hádka, spor,
neprijemnosť, zvada, klebeta
náturista - laik
nazadku - vzadu
ňegdo - ktosi, niekto
ňutro - vnútro
opucovat - očistiť
omeldovat - ohlásiť
pantok - sekera na káľanie polien,
tešla, tešlica
petrolín - petrolej
popotkrat sa - pohnevať sa,
dostať sa do nepiateľstva
pres - cez niečo, počas niečoho
sfátek - sviatok
sfícit - svietiť
sfíčka - sviečka
sfítňik - svietnik,
podstavec na sviečku
stúp - stĺp
svjetuo - svetlo
uojová - lojová
vdzelňi - všedný, obyčajný
vodnár - víno z tretieho lisovania,
riedené vodou

POZVÁNKY NA VÝSTAVY

Vajnorská Galéria **TYPO+ARS** na Roľníckej ul. č. 349 pozýva svojich priaznivcov na výstavu významného slovenského grafika a ilustrátora **ALEXEJA VOJTÁŠEKA**.

Už názov výstavy - **Ilustrácie pre deti i dospelých** napovedá, že je sprievodnou akciou prestížneho medzinárodného

podujatia Bienále ilustrácií Bratislava 2007. Vernisáž výstavy bola 8. septembra a príťažlivé ilustrácie možno zhliaďnúť až do 23. novembra t.r. každý deň, okrem pondelka, od 10.00 do 18.00 h.

Kontakt: 02/437 11 988, 0903 477 074.

GALÉRIA PROKOP a Mestské múzeum v Pezinku, sídliace v budove starej radnice, pozývajú návštevníkov susedného mestečka na výstavu **ŠTEFANA PROKOPA Zanechať stopu**. Výstava sa uskutočňuje pri príležitosti 20. výročia úmrtia tohto významného sochára európskeho formátu, ktorý žil a tvoril v Pezinku. Začína sa vernisážou v piatok 14. septembra o 17.00 h

v Galérii Prokop na Potočnej ul. č. 5 a jej súčasťou je aj predstavenie vína s etiketou reprodukcie diela Štefana Prokopa, iniciované Európskym vinárskym rytierskym stavom. Kurátorom výstavy, ktorá potrvá do 25. novembra, je PhDr. Ján Abelovský, CSc. Galériu Prokop možno navštíviť denne, okrem pondelka, od 13.00 do 18.00 h. Kontakt: 033/64 111 66, 0915 815 712.

PROGRAM KULTÚRNYCH A ŠPORTOVÝCH PODUJATÍ

SEPTEMBER, OKTÓBER 2007

SEPTEMBER

8. 9. - 23. 11. 2007

Alexej Vojtášek - Ilustrácie pre deti i dospelých - výstava je sprievodnou akciou BIB 2007.

Galéria TYPO&ARS, Roľnícka 349, Bratislava-Vajnory, otvorená denne, okrem pondelka, od 10.00 - 18.00 h.

15. 9. 2007 - sobota
VAJNORSKÉ HODY

Park Pod lipami, 10.00 h - **Svätá omša**, po nej **koncert Spevackeho zboru Jána Pavla II.**, dir. Dr. Ondrej Demo; popoludní a večer - bohatý **kultúrny program**. Účinkujú: Juríček, Prvosienka, VOS - folklórna skupina, dychovky z Wolfstahlu, Vajnora a Stupavy.

15.-16. 9. 2007 - sobota, nedeľa

X. Vajnorská výstava drobných zvierat - pri príležitosti Vajnorských hodov. Záhrada Vajnorského múzea, 15. 9. od 9.00 - 18.00 h, 16. 9. od 9.00 - 15.00 h, organizátor SZCH - základná organizácia Bratislava-Vajnory.

22. 9. 2007 - sobota

Vajnorský minimaratón + IN LINE Štart 10.00 h, Baničova ul., organizátor MÚ, prihlášky do 20.9. u M. Darnadiho, tel. 02/437 12 207, darnadi@vajnory.sk

22. a 29. 9. 2007 - sobota

Tvorivé dielne pre deti Galéria TYPO&ARS, Roľnícka 349, Vajnory, 10.00 - 14.00 h, organizátor Združenie deti a umenie, kontakt 02/437 11 988, 0903/477 074.

OKTÓBER

13. a 27. 10. 2007 - sobota

Tvorivé dielne pre deti Galéria TYPO&ARS, Roľnícka 349, Vajnory, 10.00 - 14.00 h, organizátor Združenie deti a umenie, kontakt 02/437 11 988, 0903/477 074.

25. 10. 2007 - štvrtok

Stretnutie jubilatov a seniorov pri príležitosti Mesiacu úcty k starším. Kultúrne zariadenie, Baničova ul., 14.00 h, účinkujú Detský folklórny súbor Juríček a deti vajnorských škôl. Organizátor Mestská časť Bratislava-Vajnory.

Zmena programu vyhradená!

UMELECKÁ ŠKOLA

Rodičia, doprajte svojim deťom umelecké vzdelanie! Zušľachtíte tým ich duše a zabezpečíte im duchaplné a užitočné využitie voľného času.

5. Kuchárenka ukonaná

Rozália Benčíčová (1914)

♩ = 76

Ku-chá-ren-ka u-ko-na-ná, aj ve-li-ce na-la-ka-ná,
od oh-ňa je vi-pá-le-ná. Zás-cer-ka sa mi chi-ci-ua,
na brú-šek mja po-pá-li-ua, fčil mja brú-šek bo-lí,
zás-cer-ki už ne-ňí, ach, co já len bu-dem bez ňí.

Na žiadosť našej mestskej časti chce nešťátna základná umelecká škola zriadiť vo Vajnoroch **hudobný odbor** so zameraním najmä na hru na dychových nástrojoch, ale aj spev a hru na iných nástrojoch; **výtvarný odbor** - kresba, portrét, maľba; v prípade dostatočného záujmu odbor **literárno-dramatický** aj **tanečný**.

Foto: Eva Holubánska

Rodičia detí, ktoré majú záujem, ich môžu prihlásiť na sekretariáte starostu na našom MÚ osobne, alebo mailom na adrese: vajnory@vajnory.sk a starosta@vajnory.sk. Vyučovanie by sa malo uskutočňovať v priestoroch ZŠ s MŠ vo Vajnoroch. Záujem treba oznámiť **do štvrtka, 27. septembra t.r.**

Školné je 150 - 200 Sk na mesiac, podľa vybrateho odboru.

Bližšie informácie budú zverejnené na informačných tabuliach miestneho úradu, v základných školách a materskej škole.

Starosta

JAZYKOVÉ OKIENKO

V redakcii sme sa rozhodli otvoriť rubriku **Jazykové okienko** z dôvodu nízkej úrovne nášho spisovného jazyka vo všetkých médiách, ale aj preto, aby sme vzbudili **záujem o našu krásnu slovenčinu**, materinský jazyk, ktorý si každý národ váži, hádam, okrem slovenského. Veľká hanba je, keď akademicky vzdelaní ľudia robia hrúbky, používajú nesprávne výrazy, jednoducho si myslia, že písať môžu tak, ako rozprávajú. A nepovažujú za svoju povinnosť vzdelanca ovládať materinský jazyk slovom a písmom. Zrejme aj toto patrí k neucte a dehonostovaniu slovenského národa. Preto si v tomto okienku budeme ozrejmovať aj správne a nesprávne výrazy, ale i slovné spojenia.

Nesprávny výraz

naviac
neustále
žrádlo
zdržovať
vyporiadať sa

číhať
výsluch

Správny výraz

navyššie
stále, ustavične, neprestajne, jednoducho
žranica
zdržovať
vyrovnať sa, porátať sa, odstrániť, napraviť, vybaviť si, poradiť si
striehnuť
vypočúvanie

(eja)

Vážená redakcia Vajnorských noviniek!

Foto: Vladimír Bizík /2/

Vždy, keď idem okolo Drogérie na Jačmennej ulici, zastavím sa pred výkladom. Detská fantázia a zručnosť ich rúk je hodná obdivu.

Výrobky detí školského klubu ZŠ na Osloboditeľskej 1 ma potešia a na tvári vyvolajú úsmev nad vtipnými figúrkami.

Želám im ďalšie úspechy v práci, veľa dobrých nápadov a pedagógom, ktorí ich vedú, nech sa darí v deťoch vypestovať zručnosť a zmysel pre estetiku. Ďakujeme za milú výstavu.

Zita Búšová

Slávnostná rozlúčka so školou

V závere školského roku 2006/2007 rodičia vypravovali našich deviatakov zo Základnej školy Jána Pavla II.

Na slávnosti nechýbali ani symbolické „mašličky“ od bývalej triednej pani učiteľky z 1. ročníka Mgr. Janky Osvaldíkovej.

Slová vďaky, prednesené zástupcami rodičov, pánom Mackovičom a pani Zemanovou, patrili všetkým, ktorí sa zaslúžili o úspešné štúdium na základnej škole. Veď dvadsaťtri žiakov bude pokračovať v štúdiu, ktoré sa skončí maturitnou skúškou. Prajeme im veľa svetla, síl, vytrvalosti a chuti do učenia na vybraných školách.

Pedagogický zbor Základnej školy Jána Pavla II

ZAČÍNA SA NOVÝ ŠKOLSKÝ ROK...

... a s ním ďalší kolotoč povinností pre zamestnancov škôl či školských zariadení. No aj pre rodičov, školákov, ba aj deti, ktoré navštevujú materskú školu.

Nové povinnosti najviac pociťujú rodičia prváčikov, ktorí nenavštevovali materskú školu, alebo rodičia - ktorí svoje školopovinné deti zapísali do škôl v iných mestských častiach. Urobili tak z rôznych dôvodov. Jedným z nich mohol byť aj nedostatok voľných miest v materskej škole, alebo nespokojnosť s úrovňou poskytovaných „ výchovno-vzdelávacích služieb“, ktoré úzko súviseli s financovaním škôl a školských zariadení. **Ako to vlastne s financovaním škôl a školských zariadení bolo a je...?**

Obdobie rokov 2002 – 2004 bolo poznačené reformami financovania škôl a školských zariadení. Súviselo so začiatkom reformy v školstve - decentralizáciou škôl i školských zariadení zo štátnej správy na obce. Finančné prostriedky, pridelené štátom, boli poskytované na krytie mzdových nákladov zamestnancov škôl a na nevyhnutné prevádzkové náklady (často nepostačovali ani na krytie energií). Vysoké morálne aj technické opotrebovanie školských budov, ktoré obec dostala od štátu, zaťažovali rozpočet obce nielen pri odstraňovaní havárií, ale všetkých iných nevyhnutných opráv. Obec bola nútená pristupovať k racionalizácii a hľadať rôzne zdroje úspor. Starostovia obcí stáli pred rozhodnutím: ponechať školu, alebo školské zariadenie s malým počtom žiakov, či pristúpiť na ich zrušenie; alebo hľadať finančné prostriedky na dofinancovanie.

Miestne zastupiteľstvo vo Vajnoroch prijalo racionalizačné opatrenia vo forme spojenia základnej a materskej školy do jedného právneho subjektu: Základnej školy s materskou školou na Osloboditeľskej ul. č.1. Bol to odporúčaný model pre vtedajšie tzv. normatívne financovanie prenesených a originálnych kompetencií štátnej správy na obce.

(Poznámka: základná škola - prenesená kompetencia štátu na obce, financovanie sa krylo z kapitoly ministerstva školstva;

materská škola, školský klub a zariadenie školského stravovania - originálna kompetencia, financovanie sa krylo z kapitoly ministerstva financií).

Od roku 2005 sa, teda, materská škola, školský klub a zariadenia školského stravovania prevádzkujú z obecného rozpočtu - z čiastky výnosu dane z príjmov fyzických osôb. Základné školy sú financované ministerstvom školstva. Dva zdroje na financovanie školy a školských zariadení si vyžadujú striktné rozlišovanie aj odlišné použitie financií.

Súčasný model financovania základných škôl núti zriaďovateľa dbať o zvyšovanie záujmu detí navštevovať základné školy vo Vajnoroch. Malý počet detí v školách zvyšuje náklady na prevádzku škôl; sťažuje sa situácia obce, ktorá musí hľadať ďalšie zdroje na dofinancovanie prevádzkovania školy a nepochybne - samotní rodičia školopovinných detí očakávajú kvalitný výchovno-vzdelávací proces, dobré podmienky a konkurencieschopné služby - poskytované deťom v porovnaní s inými školami.

Poslanci miestneho zastupiteľstva Mestskej časti Bratislava-Vajnory na svojich prvých zasadnutiach v tomto volebnom období prejavili vôľu a prijali návrh subkomisie pre školstvo - revitalizovať miestnu materskú školu: odsúhlasili v rozpočte mestskej časti na rok 2007 aj časť

finančných prostriedkov na prípravné práce, súvisiace s revitalizáciou.

Ak rodičia budú môcť dať svoje deti do takej materskej školy, ktorá bude spĺňať ich požiadavky na výchovu, vzdelávanie a aj atraktívnosť prostredia, či zaujímavých služieb - deti si tam nájdu svojich prvých kamarátov, prvé pani učiteľky a vzťah k prostrediu Vajnor. Je to prvý krôčik k rozhodnutiu mladých rodičov po pobyte detí v materskej škole - prihlásiť ich aj do miestnych základných škôl.

Revitalizácia materskej školy vo Vajnoroch je dôležitá aj z pohľadu rozvoja bytovej výstavby, rekonštrukcií rodinných domov - vytváraní bytových jednotiek pre mladé rodiny. Na uliciach je vidieť stále viac detských kočiek a nezanedbateľná je aj výstavba Čiernej Vody. Predsa - „ide nám o lepšie Vajnory“ - a školstvo sa týka každej rodiny aspoň tak, ako doprava a bývanie.

Vážený pán starosta, poskytnete nám informácie o súčasnom stave riešenia zámeru revitalizácie materskej školy?

Revitalizácia materskej školy vo Vajnoroch je dôležitá aj v súvislosti s prijatým Uznesením vlády SR č. 222 zo 7. marca 2007, ktorým bola schválená koncepcia v oblasti predškolskej výchovy v nadväznosti na prípravu detí na vstup do základnej školy. (O tom nabudúce, ak mi bude daný priestor.)

Ing. Klaudia Košíková

Vážená pani Ing. Klaudia Košíková,

zverejnili sme Váš list v plnom znení, je mimoriadne zaujímavý, obsažný a poučný a aj nabudúce Vám poskytneme priestor na vyjadrenie názoru, či vedomostí, ktoré nás obohatia. Dozista si pán starosta, príp. členovia subkomisie pre školstvo alebo iní odborníci, nájdu čas a odpovedia na Vašu otázku ohľadom riešenia zámeru revitalizácie materskej školy. Predpokladáme, že v niektorom z budúcich čísiel Vajnorských noviniek, sa dočkáte odpovede. Ďakujeme.

Redakcia

VINOHRADY, VINOHRADY...

... a mala by som pokračovať tak, ako spieva Janko Blaho - dobré víno dávate. Čo je aj pravda, no len vtedy, ak sú obrobené...

Po roku 1989 si mnohí z nás zobrali, a s veľkou radosťou, vinohrad, či už po mame alebo otcovi. Šťastní sme si chodili obzerať vinohrady jeden druhému, navzájom si radili a idúc do toho svojho sme zdravili tých, ktorí nás už predbehli a v ňom pracovali, starým známym, dovtedy už skoro zabudnutým pozdravom: Pomáhaj Pán Boh!

Prirodzene, všetci nadšenci mali vek už od 45 rokov vyššie. S láskou a radosťou, aj tí starší, sme do vinohradov chodili, lebo všetci sme

v nich vyrastali, pracovali spoločne s rodičmi. Hoci si pamätám aj na to, že ako dievča či mladá žena by som nejeden raz dala prednosť kúpaniu sa pred vinohradom alebo poľom... No neodvážila som sa to rodičom povedať, pretože moja pomoc bola samozrejماً.

Vinohrad má neopakovateľnú vôňu. Keby mi dali tisíc fľaštičiek s rozličnými vôňami, jeho vôňu vždy spoznám. Kedysi ma, ako malé dieťa, keď ma rodičia poslali do studničky po vodu, fascinovali vinohradnícke budy. Každá bola tajomná, každá vonjala inak a musela som si v každej pár sekúnd posediať, či už na lavičke alebo veľkom kameni. Ten pokoj, bzukot hmyzu a spev vtákov - nielen počas dňa - najmä, keď popoludní v chládku zaspávate, lieči vašu dušu ako balzam.

Na jar pravidelne, pokým nie je vegetácia vysoká, chodí sa na mňa pozerať líška, neskôr aj s mladými... Staré zajace bojujú o svoje teritórium a malé zajačiky sa počas letných horúčav schovávajú pod uhorkové listy, kde je vlhko a chladno.

Dokonca príde aj mladý srnček po chlebovú kôrku a bažanty, ak nepohnuto sedíte, sa prechádzajú okolo vás alebo vám lietajú ponad hlavu. O orloch a iných vtákoch ani nehovorím. Práve to, čo sme so synom videli na jeseň pred dvoma rokmi, ostane naším životným zážitkom.

Veľké krdle škorcov sa už chystali na odlet. Vtom medzi ne vletel orol, no nevedel si vybrať korisť a každú chvíľu menil smer. So synom sme mu „radili“, ktorého škorca má chytiť. Škorce pôsobili nevzrušene a orlovi unikali. Zrazu jeden škorec zaškriekal... A to, čo sa stalo potom, bolo neuveriteľné. Veľké krdle sa zliali do jedného obrovského krdla, ten nadobudol tvar vodného alebo veterného víru, ktorý orla zrazil na zem. Hoci sme sa dlhšie pozerali na miesto kde padol, viac sme ho vzlietnuť nevideli...

Zaujímavý je aj hmyz, užovky a jašteričky. Môžete vidieť lajniaka, ako si kotúľa tú svoju guľôčku, pekného veľkého cvrčka bežiacieho do svojej skrýše, jašteričky loviace hmyz. Nájdete hniezdo malých užoviek či vtáka, ktoré pri odpočinku, z diaľky, pozorujete. Je tam úžasná flóra - samé liečivé bylinky. A tá vôňa!

Toto všetko tvorí nádhernú harmóniu. Najprv sa uvoľníte, po-

tom pocítite šťastie a napokon veľkú a hlbokú vďačnosť i lásku voči Bohu, ktorý stvoril toľkú krásu. Cítite zdravie a silu, pretože to všetko Boh stvoril pre nás, je to čistá energia, ktorá vás v tom okamihu šťastia a vďačnosti celých naplní. Navyše tam máte priestor na rozmyšľanie a ak pracujete spolu s rodinou, tak si upevníte rodinné vzťahy.

A o toto všetko prichádzajú ľudia, ktorým sa už odnechcelo chodiť do prírody, pracovať s pôdou, pretože sa im lení hýbať a pokladajú za odpočinok ležanie pred televíznym prijímačom, resp. hru na počítači. Alebo sa vyhovávajú, že nemajú čas.

Čas nemám na to, na čo ho nechcem mať. Nedostatkou pohybu v prírode trpia všetci, no dôležitý je najmä pre deti, ktoré, hoci žijú na dedine, dnes už nevedia rozlíšiť osu od čmeliaka. Ak nenadobudnú nijaký vzťah ani k prírode, ani k ľuďom, potom budú surovo ničiť všetko živé. Žijú mestským spôsobom života.

Sú ľudia, ktorí idú do parku, oprú sa o strom a prosia ho o energiu, myslia si, že im ju dá. Veľký omyl! Strom nestojí v panenskej prírode, nie je to práca s pôdou, nie je to nijaký pohyb. Lebo iba práca s pôdou je jediná, ktorá harmonizuje dušu s telom. Preto naši predkovia, roľníci, hoci veľmi ťažko pracovali, a výsledok ich práce bol každý rok neistý, boli spokojní, šťastní... Pretože dôverovali Bohu a jeho darom. A preto slovenský národ kedysi myslel srdcom, a nie peňaženkou - ako dnes.

Edita Jaslovská

LIEČIVÉ BYLINKY

Všade, kam sa obzrieme, môžeme vidieť vôkol nás rastlinky, o ktorých možno ani nevieme, aké majú liečivé účinky. Treba ich len vedieť rozpoznať... Sú v tráve, v špárach medzi domami a chodníkom, ba ich semiačka zaveje vietor aj do predzáhradok, záhrad, na polia, do vinohradov, či kvetináčov na balkónoch. Nevytrhávejme ich. Práve naopak - môžeme ich aj cielene pestovať. Spoznajme ich teda, a naučme sa, ako ich zbierať i pripraviť - aby nás liečili a úplne bezplatne nám pomáhali...

Myší chvost (*Achillea millefolium*) je známy aj pod menom rebríček. Jeho latinský názov vraj pochádza z obdobia trójskej vojny, keď ním Achilles, podľa bájí, zastavoval krvácanie svojim bojovníkom. Je to nedocenená bylina, kto-

rá má obrovskú silu. Zlepšuje krvný obraz, čistí krv, zastavuje krvácanie (čerstvé listy priložíme na reznú ranu), slúži na zmiernenie bolesti a kŕčov, je dobrý na choroby močového mechúra, na ženské choroby, pri bolestivej menštruácii, pri kožných problémoch, pri reume a dne, na tenké a hrubé črevo, na kosti, pečeň a žlčník, na pľúcne choroby, žalúdočné ťažkosti, pankreas, na prostatu a semenníky, štítnu žľazu, popraskanú pokožku, pri zápale ďasien a prechladnutí. Zbierame listy a kvety, sušíme v tieni. **Upozornenie:** dlhotrvajúce užívanie je škodlivé a spôsobuje fotosenzibilitu pokožky.

Pre záhradkárov: Malý kúsok myšieho chvosta urýchlil rozklad plného fúrika kompostu a ak ho necháme rásť v záhradke, spôsobuje odolnosť okolitých rastlín.

Rozmarín lekársky (*Rosmarinus officinalis*)

Rozmarín poznali ako kuchynskú bylinu už v dávnej minulosti. Je symbolom vernosti. Pomáha proti nadúvaniu, podporuje trávenie, má antiseptické účinky, zmiernuje bolesti a kŕče, vo forme masťi ho nanášame na reumatické miesta, pretože patrí k tzv. hrejivým bylinám. Zvyšuje prívod krvi do mozgu, zlepšuje pamäť. Stimuluje srdce a krvný obeh. Podporuje funkciu pečene a zvyšuje močenie, pomáha pri čistení tela - zlepšuje imunitný systém. Pri podchladení je účinný čaj z červeného vareného vína s byľkou rozmarínu, rýchlo pomôže telu zahriať sa. Horúci rozmarínový čaj znižuje

horúčky, vypudzuje hlien, vyháňa kašeľ. Zbierame podľa potreby, iba v malých množstvách a pred kvitnutím.

Upozornenie: rastlina vo väčších dávkach prudko a nebezpečne dráždi pokožku.

Domácnosť: Vetvičky môžeme vkladať medzi bielizeň.

(eja)

PRVÉ OBERAČKY HROZNA ROBIA VINOHRADNÍKOM STAROSTI

V malokarpatskej vinohradníckej oblasti boli prvé obaračky. Ľudia v druhej polovici leta obarali skoré i poloskoré odrody. Tropické horúčavy a nedostatok vlhky sa pravdepodobne podpíšu

nielen pod hektárové výnosy, ale aj pod kvalitu hrozna. Vajnorskí vinohradníci už po odrode Irsay obarali aj Veltlín červený. Na pomoc si už tradične pozvali brigádnikov z Púchova. Na prvý pohľad bolo zjavné, že hrozno pod páliacim slnkom čiastočne zahorelo a bobuľky nemajú taký objem, aký mávajú v lepších rokoch. Aj cukornatosť je v porovnaní s vlnajším ročníkom nižšia a kolíše na rozhraní 17 percent.

Rastlinár Albert Fekete z Poľnohospodárskeho družstva Vajnory predpokladá, že tohtoročná úroda bude asi až o 20 % nižšia ako vlani.

eg

HROZNA BUDE MOŽNO O TRETINU MENEJ, AJ HORŠEJ KVALITY AKO VLANI

Horúce leto s minimálnymi dažďovými zrážkami sa negatívne podpisuje pod tohtoročnú úrodu hrozna vo všetkých vinohradníckych oblastiach západného Slovenska. Páľavy posunuli vegetačné obdobie takmer o dva týždne, no čo je horšie, nedostatok vlhky spôsobil zahorenie strapcov. Bobule majú podstatne nižší objem, a tým aj obsah šťavy. Stáva sa pravidlom, že z jedného kilogramu hrozna sa vyprešuje sotva pol litra muštu. Navyše, husté mušty s vysokým podielom kalov môžu straty pri stáčaní ešte zvýšiť. Vinohradníci z okolia Skalice, či na Malokarpatskej vínnej ceste predbežne odhadujú pokles úrody až o jednu tretinu.

Skoré a poloskoré odrody hrozna majú síce primeranú cukornatosť, no prejavuje sa veľmi nízky obsah kyselín, čo významným spôsobom môže ovplyvniť finálnu kvalitu vína. Mnohí vinohradníci sa preto budú snažiť zariadiť aspoň na voňavých a sladkých burčiakoch počas početných jesenných obaračkových slávností.

Predseda Vajnorského vinohradníckeho spolku Eduard Fašung dodal, že vinohradníci a vinári sa po vlnajšom mimoriadne vydarenom ročníku "budú musieť zhlboka nadýchnuť". Ak nezaprší, kvalita sa rapidne zhorší aj neskorších bielych a červených odrôd.

eg

Fotografie: Eva Holubánska /4/

ŽIJÚ TU S NAMI... KTO? BOCIANY...

Nedelné popoludnie a krásne letné počasie priam nabádalo, aby sme sa vybrali na bicyklovú túru do okolia Vajnor. Chceli sme sa vyhnúť hlavným cestám, a tak sme si zvolili trasu: hneď za starým mlynom do poľa - za humno Poľnohospodárskeho družstva.

A urobili sme dobre. Na komíne, v hniezde - priamo v areáli družstva, sme zazreli päťčlennú rodinku bocianov, ktorí postávali a pozorovali okolie.

O prítomnosti bocianov vo Vajnoroch sme vedeli už v minulom roku. Mali sme veľmi pekný zážitok na Jurskej ceste, keď bociany prelietavali nad cestou a vôbec im neprekážala prítomnosť ľudí na korčuliach alebo bicykloch. Spokojne nalietavali na blízke poľa za potravou a prechádzali sa v tesnej blízkosti ľudí na ceste.

Z odbornej literatúry sa dozvedáme, že **bocian biely** žije v okolí ľudských obydlí. Hniezda si stavia na strechách domov, stĺpoch elektrického vedenia a na vysokých komínoch. Živí sa drobnými hľodavcami, menším hmyzom, žabami, hadmi a rybami. Je vysokého vzrastu - môže byť až 102 cm - s dlhými nohami, štíhlym krkom a oranžovým zobákom. Nohy a zobák dospelých jedincov sú červené. Zafarbenie peria je biele, na koncoch krídiel čierne. Je to zákonom chránený sťahovavý vták.

Potešilo nás, že tento druh chráneného sťahovavého vtáka si našiel svoj dočasný domov u nás a dúfame, že aj na budúci rok sa k nám do Vajnor znova vráti hniezdiť.

- af -

SILÁCI DEŤOM

Siláci zdravia Vajnory!

Touto cestou ďakujeme predstavenstvu Miestneho úradu Vajnory za umožnenie zorganizovať podujatie Siláci deťom na hádzanárskom ihrisku vo Vajnoroch a posielame fotografie a reportáž z podujatia. S pozdravom Pavol Telek, SK H-FiT Bratislava.

Aj druhý ročník podujatia Siláci deťom, podobne ako ten predchádzajúci, sa niesol v ovzduší sily a energie nielen vďaka silným mužom, ale aj odhodlaniu detí bojovať s prekážkami a súpermi zo všetkých síl. Zápolenie silných mužov zo Slovenska, Maďarska, Srbska a detí z bratislavských škôl sa vďaka podpore Nadácie SPP odohrávalo v piatok 31. augusta na hádzanárskom ihrisku vo Vajnoroch. Podujatie pripravil Športový a telovýchovný klub H - FiT Bratislava, ktorého vedenie motivoval na jeho zorganizovanie veľký záujem detí - medzi nimi aj handicapovaných - o silácke výkony. Pomocnú ruku pri organizácii poskytli aj vedúce predstavitelky združenia „Naše deti“, ktoré sa zaoberá prácou s postihnutými deťmi. Tie pomáhali aj pri zabezpečení

účasti čo najväčšieho počtu detí nielen z Bratislavy.

Cieľom podujatia bolo oboznámenie širokej verejnosti s problematikou handicapovaných spoluobčanov, najmä detí s postihnutím a zároveň motivácia pre ne pri prekonávaní prekážok nielen pri športe, ale aj v bežnom živote, rozvoji spolupatričnosti a osobnostného rastu. Tomu organizátori podriadili aj samotný priebeh akcie, keď výkon jednotlivca podmieňoval úspech družstiev, vytvorených tak zo silákov, ako aj z detí. Detské družstvá boli navyše zmiešané tak, aby v každom z nich boli zastúpené deti s handicapom a deti bez handicapu.

Piatkové popoludnie bolo plné emócií a detské očka sa rozžiarili už pri nástupe veľkých chlapov, me-

Fotografie: Vladimír Bizík /9/

dzi ktorými dominoval svojím zjavom i výkonmi Srb Ervin Katona. Siláci s nadľudskými výkonmi prenášali, dvíhali a ťahali obrovské bremená a bolo dojímavé sledovať, ako sa im detské srdiečka túžili svojím zaničením vyrovnáť. Úsmev na tvárach prítomných vyvolala nešíkvnosť detí bez handicapu pri slalome na invalidných vozíkoch, ako aj zapojenie silákov do detskej súťaže pri preťahovaní lanom. Pri vyhodnotení súťaží a odovzdávaní cien dominovala detská radosť, ale nechýbali ani dojaté tváre silných mužov, keď od postihnutých detí preberali na znak vďaky perníkové srdcia s textom „DETI SILÁKOM, ĎAKUJEME“. Aj pri záverečnom spoločnom fotografovaní boli siláci obklopení šťastnými detskými tváričkami.

Súčastou podujatia bolo aj odovzdanie šeku v hodnote 50 000 Sk pre postihnuté deti. Zástupkyňa nadácie „Naše deti“ ho odovzdala predstaviteľka Nadácie SPP Milica Danková. Zástupkyňa starostu miestneho úradu vo Vajnoroch Soňa Molnárová poctila silákov za miestnu časť spomienkovými darčekom.

Pozitívom podujatia je zapojenie sa detí do pohybových aktivít súčasne s aktívnymi športovcami, ktorí sú pre mnohé z nich vzorom, symbolom sily a nezlomnej vôle. Emotívnosť a zvýšená tvorba endorfínov pri značnej telesnej námahe poskytla priestor na vznik nových priateľstiev a odbúravanie možných predsudkov zo strany „zdravých“ detí voči deťom s handicapom. Podľa výrazu šťastia na detských tvárach a prejavov nadšenia splnilo

podujatie očakávanie organizátorov, čo je motiváciou na realizáciu obdobných aktivít do budúcnosti.

ROZPRÁVKY O PSÍKOVI VAJNORÍKOVI

AKO MÚDRY VAJNORÍK JURKOVI POMÁHAL

Psík už po rybačke Jurka upozornil, že mu verí a že keď mu aj on bude dôverovať, bude všetkým pomáhať, veľa ich naučí a aj sa im odplatí. Tak sa aj stalo.

Vajnoriček bol múdry, rovnako ako dedo Jarco. Lucka bola chytrá a inteligentná, ale nepáčilo sa jej, že psík by mal byť na ich dvore. Vydierala teda Jurka, že keď bude mať zlé vysvedčenie, zariadi, aby rodičia poslali Vajnorička preč. Hovorila: „No, nemysli si, že si môžeš robiť, čo chceš. Poviem našim, ako si sa dnes správal a nič ti nedovolím...“

Jurko potom dlho premýšľal, že ako sa správal, ale na nič zlé nemohol prísť. A začal sa báť. Aj rodičov, aj Lucky a jej čudných rečí, ba pomaly aj sám seba.

Vydieranie je veľmi zlá vlastnosť. Ľudia zneužívajú dobrotu iných, vyhrážajú sa im nepodstatnými maličkosťami a spôsobujú v nich chaos i strach. Často je vydieranie vymyslené, skonštruované a vôbec nemusí mať taký účinok, ako si tí iní, ustráchaní ľudia myslia. A psík Vajnoriček to vedel. Ba, nielen to. Vedel veľa - napríklad, ako sa všetiču udeje, čo kto povie, a tak. Vedel to, pretože bol múdry, a teda to „predpovedal“, lebo to predpokladal. Keď Jurkovi povedal, že si opraví vysvedčenie, stalo sa. Jurko si opravil jednu dvojku na jednotku a trojku na dvojku. Mal napokon jednotku a tri dvojky.

Keď ocko prišiel v posledný večer pred prázdninami domov, povedal: „No tak, deti, aké bolo vysvedčenie...?“ Lucka utekala prvá, aby mu ukázala samé... Jurko váhal, potom si aj s vysvedčením, čo mu podával, spomenul na Vajnoričkove slová. Vraví: „Tati, predstav si, ja mám presne také vysvedčenie, ako si aj ty mal v tretej triede...“ Ocko sa pousmial, zahľadil na známky a pohladkal Jurka po hlávke: „Máš pravdu, aj ja som bol taký trochu nezbedný v tvojom veku... Teším sa, že si si opravil tú trojku zo slovenčiny. Tá ani mne nikdy nešla...“ Ešte povedal, že je spokojný a potom sa zamyslel: „A odkiaľ vieš, aké som mal ja vysvedčenia...? Ukázal ti ich niekto?“

„Nie“, odvetil Jurko: „Vajnoriček mi povedal...“

Píše teta Eva Rozprávková

Ilustrácie: Veronika Porázková, 7 rokov

Múdrost' je taká vlastnosť, keď sa človek správa tak, ako si myslí a cíti, že by mal. Vie to akosi vo svojom srdiečku, lebo mu to hovorí jeho „vnútorný hlas“. Nie všetci ľudia na tomto svete sú múdri. Niektorí aj vedú, ako by sa mali správať, ale nerobia tak. To sú ľudia hlúpi, alebo aj vzdelaní a inteligentní - ale nerobia tak, ako sa naučili, alebo by mali. Nepočúvajú svoj vnútorný hlas, lebo sa im nechce. Inteligencia je vlastnosť, ktorú človek nenadobudne, ale ju získa už pri narodení. Hovorí sa, že je to schopnosť prispôbiť sa... Ale - nie vždy. Múdry človek sa neprispôbi, keď sa inému deje nepravosť a inteligentný človek sa nemusí vždy múdro zachovať. Jednoducho - niekedy sa správa aj nemúdro. Je dôležité, aby sme sa múdro správali, lebo inak tu nebudeme môcť spolunažívať...

Vážení čitatelia, Vajnorčania a priatelia Vajnor,

som poctený, že aspoň takto krátko vám môžem predstaviť stavebnú spoločnosť **Bau3Mex a.s., na Príjazdnej ul. 7/A, ktorá sa hrdo hlási k Mestskej časti Bratislava-Vajnory, pretože tu sídli.**

Bolo vždy našou snahou, aby poskytované stavebné a ďalšie služby pomáhali rozvíjať hlavné mesto i Vajnory.

Úsilie spoločnosti smeruje k neustálemu skvalitňovaniu a rozširovaniu portfólia prác i služieb, čo môže svojou mierou pomáhať aj samotnému rozvoju Vajnor.

V uplynulom období sme vykonali rozsiahlu reštrukturalizáciu firmy, aby smerovala k novej, vyššej efektívnosti a kvalite našej práce aj certifikácii integrovaného manažérskeho systému podľa noriem STN EN ISO 9001:2001, STN ISO 14001:2005 a OHSAS 18001:1999.

Ing. Milan Plevák, generálny riaditeľ

Akékoľvek informácie o službách, prácach a ponuke našej spoločnosti sa okrem osobnej návštevy môžete dozvedieť prostredníctvom telefónu: **02/4820 28 01** telefaxu: **02/4371 17 22** alebo mailu: **bau3mex@bau3mex.sk**

www.bau3mex.sk

Bau3Mex

Aktuálne

V roku 2007 sme vybudovali a od 1. júna spustili výrobu, dodávky a transport betónu z vlastnej betonárne. Svojou kapacitou pokrýva nielen naše vlastné potreby, potreby našich stálych odberateľov a partnerov, ale aj jednorazové a mimoriadne odbory podľa potrieb stavebných spoločností i verejnosti.

Široký sortiment, konkurencieschopné ceny, paleta služieb, pružná prevádzková doba a možnosti individuálnej dohody pri dodávkach vytvárajú príležitosť operatívne riešiť potreby našich veľko- i maloodberateľov.

Všetky naše výrobky, výrobné postupy a organizácia celej výroby i činností, súvisiacich s výrobou betónu, sa realizujú v súlade so systémom riadenia kvality ISO 9001:2000.

Prevádzka je umiestnená v areáli spoločnosti na Príjazdnej 7/A, vo Vajnoroch.

K prevádzke je pohodlný prístup zo všetkých smerov, z centrálnej časti Bratislavy, z Vajnor aj Rače, zo smeru od Pezinka, Senca atď.

Všeobecné obchodné podmienky a aktuálny cenník nájdete na našej webovej stránke: www.bau3mex.sk
Detailné informácie aj na tel. čísle: **02/4820 2814, 0903 439 401**,
fax: **02/4371 1726**, alebo mailom: **betonarka@bau3mex.sk, resp. vyroba@bau3mex.sk !**

DÔLEŽITÉ INFORMÁCIE PRE OBČANOV MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA -VAJNORY

MIESTNY ÚRAD: Roľnícka 109, 831 07 Bratislava

KONTAKTY

Informácie: 02/437 12 280,
02/437 12 207
Sekretariát starostu:
02/437 12 494 (tel/fax)
Stavebný úrad: 02/437 11 704
E-mail: info@vajnory.sk,
starosta@vajnory.sk
prednostka@vajnory.sk
Web stránka: www.vajnory.sk

ODPORÚČANÉ STRÁNKOVÉ HODINY PRE VEREJNOSŤ:

Pondelok:	8.00 – 12.00	13.00 – 17.00
Streda:	8.00 – 12.00	13.00 – 17.00
Piatok:	8.00 – 12.00	

STRÁNKOVÉ HODINY MATRIČNÉHO ÚRADU A OHLASOVNE POBYTU:

Kontakt: gzemanova@vajnory.sk
Pondelok: 8.00 – 12.00 13.00 – 17.00
Streda: 8.00 – 12.00 13.00 – 17.00

STRÁNKOVÉ HODINY PODATEĽNE MIESTNEHO ÚRADU:

Pondelok:	8.00 – 12.00	13.00 – 17.00
Utorok:	8.00 – 12.00	13.00 – 16.00
Streda:	8.00 – 12.00	13.00 – 17.00
Štvrtok:	8.00 – 12.00	13.00 – 16.00
Piatok:	8.00 – 12.00	

STRÁNKOVÉ HODINY PRE OSVEDČOVANIE PODPISOV A LISTÍN:

Pondelok:	8.00 – 12.00	13.00 – 17.00
Utorok:	8.00 – 12.00	13.00 – 16.00
Streda:	8.00 – 12.00	13.00 – 17.00
Štvrtok:	8.00 – 12.00	13.00 – 16.00
Piatok:	8.00 – 12.00	

MIESTNA KNIŽNICA

Adresa: Šaldova 2, 831 07 Bratislava
Kontakt: 02/437 12 621
Utorok – piatok: 14.00 – 18.00

ZÁUJMOVÉ AKTIVITY

SENIOR KLUB VAJNORY,

Baničova ul., 831 07 Bratislava,
pondelok, streda, nedeľa: 15.00 – 18.00

KRÚŽOK LETECKÝCH MODELÁROV,

Šaldova 2, 831 07 Bratislava,
streda: 16.15 – 18.15

DETSKÝ SÚBOR JURÍČEK,

Baničova ul., 831 07 Bratislava,
štvrtok: 16.00 – 17.30

MESTSKÝ POLICAJT (OKRSKÁR)

Adresa: Šaldova 2, 831 07 Bratislava,
Kontakt: 0902/921 193
Úradné hodiny:
Utorok: 14.00 – 18.00

INFORMÁCIE O ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Po skončení poskytovania zdravotnej starostlivosti MUDr. Evou Lančaričovou v Mestskej časti Bratislava-Vajnory určil úrad Bratislavského samosprávneho kraja poskytovaním zdravotnej starostlivosti MUDr. Igora Molčáka. Celá zdravotná dokumentácia bola odovzdaná uvedenému lekárovi.

MUDr. Igor Molčák,
praktický lekár pre dospelých
Hospodárska 9, tel. 437 11 517

Pondelok:	12.30 – 17.00
Utorok:	7.00 – 12.00
Streda:	7.00 – 12.00
Štvrtok:	7.00 – 12.00
Piatok:	7.00 – 11.00

MUDr. Alexander Hoschek,
gynekológ
ZS Roľnícka 1, tel. 437 12 231

Pondelok:	15.15 – 19.30
Utorok:	15.15 – 19.30
Štvrtok:	7.15 – 10.30

MUDr. Lena Kováčiková,
praktický lekár pre deti a dorast ZS
Roľnícka 1, tel. 437 12 219

Pondelok:	7.30 – 11.30
-----------	--------------

Utorok:	14.00 – 17.30
Streda:	11.30 – 14.00
Štvrtok:	7.30 – 11.00
Piatok:	7.30 – 11.30

Odbery: pondelok, streda,
štvrtok, piatok 7.30 – 8.30
Poradňa pre deti do jedného
roka: streda 8.00 – 11.00

Preventívne prehliadky
sú na pozvanie.

MUDr. Viera Kleinová,
stomatológ
ZS Roľnícka 1,
tel. 437 12 225

Pondelok:	11.00 – 17.00
Utorok:	7.15 – 12.30
Streda:	7.15 – 12.30
Štvrtok:	7.15 – 12.30
Piatok:	7.15 – 12.30

ADRESY VETERINÁROV:

MVDr. Stanislav Polakovič
Nám. Hrdinov 3
831 06 Bratislava-Rača

Veterinárna ambulancia Rača
MVDr. Krampl, MVDr.
Hlucháň, MVDr. Berešíková
Kolajná 27 Bratislava-Rača

Veterinárna poliklinika
MVDr. I. Matúšková
Kostlivého 17
Bratislava-Ružinov

Veterinárna klinika
MVDr. Marek Swan
Triblavinská ul. 2/c
Chorvátsky Grob,
časť Čierna Voda

ČIERNÁ KRONIKA / STALO SA

Výber z tlačových správ
Okresného riaditeľstva Poli-
cajného zboru Bratislava III.

- V piatok 6. júla krátko po polnoci objavila policajná hliadka u vodiča osobného motorového vozidla Roberta J. (19) krabičku s obsahom neznámej sušenej rastliny. Nakoľko vzniklo dôvodné podozrenie, že ide o omamnú látku, bola osoba zadržaná a vypočutá. Vo veci bolo začaté trestné stí-

hanie pre trest-
ný čin nedo-
volenej výroby
omamných a psychotrop-
ných látok, jedov alebo pre-
kurzorov, ich držanie a ob-
chodovanie s nimi.

- Dňa 17. júla popoludní musela hliadka polície zasahovať na Rybníčnej ulici, kde v byte na 1. poschodí podnapitá majiteľka po hádke s priateľom zapálila matrac a vyhodila ho von oknom. K zraneniu osôb nedošlo.

TATRA BANKA UMIESTNILA MOBILNÝ BANKOMAT NA VAJNORSKÝCH DOŽINKOCH

Od mája je v prevádzke prvý **mobilný bankomat TATRA BANKY!**

Je k dispozícii na veľkých open-air podujatiach: festivaloch, vinobraniach či veľtrhoch. Mobilný bankomat je plnohodnotným bankomatom „na kolesách“, ktorý poskytuje všetky štandardné bankomatové služby aj v takých neštandardných podmienkach, aké ponúkajú outdoorové podujatia.

Naším cieľom je - prísť za klientom aj na miesta, kde bežne nemá prístup k službám bankomatu, ale práve tam ich možno najviac potrebuje.

Takýto mobilný bankomat TATRA BANKY je jediný na slovenskom trhu.

CENNÍK ZA INZERCIU VO VAJNORSKÝCH NOVINKÁCH,

SCHVÁLENÝ MIESTNYM ZASTUPITEĽSTVOM
DŇA 19. 4. 2007

PLOŠNÁ INZERCIA - ČIERNOBIELA:

1 strana – 8000 Sk, 1/2 strany (13x19 cm) – 4400 Sk,
1/4 strany (9x13 cm) – 2400 Sk,
1/8 strany (6x9 cm) – 1500 Sk,
1/16 strany (4,5x6 cm) – 900 Sk.

PLOŠNÁ INZERCIA – FAREBNÁ:

1 strana – 12 000 Sk, 1/2 strany (13x19 cm) – 6600 Sk,
1/4 strany (9x13 cm) – 3500 Sk,
1/8 strany (6x9 cm) – 1950 Sk,
1/16 strany (4,5x6 cm) – 1100 Sk.

Cena plošných izerátov atypických rozmerov sa vyráta za plochu v cm²: 35 Sk/cm² ČB, 42 Sk/cm² F.
Pri opakovanom uverejnení za sebou sa budú poskytovať zľavy: uverejnenie 2 – 5-krát – 10 %; uverejnenie 6 a viackrát – 20 %. Pre obyvateľov Vajnor – 15 %.

KOMERČNÁ RIADKOVÁ INZERCIA (predám, kúpim, služby atď.) je spoplatňovaná sumou 15 Sk za slovo, pričom telefónne číslo sa počíta ako jedno slovo. Ceny sú s DPH.

Mgr. Art. HOANG THI KIEU ANH vyučuje hru na klavíri, deti aj dospelých podľa požiadaviek aj cez víkend. Záujemcovia sa môžu prihlásiť na č. **0907 106 269**

Predám čistenú tehlu, plynové gamatky. **0915 999 413**

Firma Slovtempo, s.r.o, so sídlom na Starej Vajnorskej ceste 19, zaoberajúca sa predajom kozmetiky a drogérie, prijme do trvalého pracovného pomeru pracovníka alebo pracovníčku na pozíciu **skladník**.

Prijmeme tiež administratívnu pracovníčku na pozíciu **predajca** /nevyhnutná práca s počítačom v programe skladového hospodárstva/.

Informácie : **tel: 44372903, 0903 211300**

DÔLEŽITÉ TELEFÓNNE ČÍSLA:

- 0850111313** - pomocná Linka záchranu života
- 43712494** - telefonické ohlasovanie podnetov pre Vajnory
- 0800121333** - havarijná služba Vodárne a kanalizácie
- 63810151** - nahlasovanie porúch verejného osvetlenia
- 53411902** - hlásenie porúch na plyne
- 59356774** - hlásenie porúch na mestských komunikáciách
- 1687** - zber uhynutých zvierat z verejných priestranstiev
- 44634804** - mestská polícia - dispečing
- 112** - tiesňové volania - požiaričníci, polícia, lekár
- 159** - mestská polícia

Dňa 17. júla 2007 oslávila svoje 65. narodeniny naša členka Katarína Jaslovská a o pár dní neskôr, 27. júla 2007, sa rovnakého jubilea dožil aj Vladimír Matula.

V tejto vzácnej chvíli, prajeme vám veľa sily, pevné zdravie, šťastia dosti by život ste si užívali do sýtosti.

Praje Klub seniorov

NAŠI JUBILANTI

20. augusta sa dožila 88. narodenín naša mama, babka a prastará mama HEDVIGABEDNÁROVÁ. Zo srdca jej želajú veľa zdravia dcéra Zita, syn Boris, vnučky Janka a Monika a pravnuci Martin, Marián, Andrej.

Dňa 13. septembra oslávila svoje 80. narodeniny naša mamička a babka **Pavína Zemanová**, rod. **Gajanová**. Milá mamička, prajeme ti:

to, čo človek najviac potrebuje - zdravie, to, čo márne hľadá - šťastie, a to, bez čoho nemôže žiť - lásku.

Všetko najlepšie do ďalších rokov, najmä pevné zdravie prajú synovia Milan a Miro, dcéry Babula a Jana s rodinami a celá rodina Gajanová

Požehnaný vek, 80 rokov, oslávila 3. augusta 2007 mamička a babička Terézia Keményová. Veľa šťastia, zdravia a lásky svojich najbližších jej želajú dcéry s rodinami.

Vajnorskí hádzanári v septembri opäť začínajú hrať dlhodobú súťaž, riadenú Slovenským zväzom hádzanej - 2. ligu mužov. Pre fanúšikov našich hádzanárov uvádzame vyžrebovanie súťaže v jesennej časti sezóny 2007/2008.

HÁDZANÁ - 2. LIGA, MUŽI

žreb 2007/2008

- 15. 9. Vajnory : Malacky
- 23. 9. Vajnory : Cífer
- 30. 9. HK Dunajská Streda : Vajnory
- 7. 10. Vajnory : ŠKP Bratislava C
- 14. 10. Šaľa : Vajnory
- 21.10. Vajnory voľno
- 4. 11. Stupava : Vajnory
- 11. 11. Vajnory : Dubnica
- 18. 11. Lehota od Vtáčnikom : Vajnory
- 25. 11. Vajnory : DAC Dunajská Streda
- 2. 12. Piešťany B : Vajnory

Bližšie informácie na plagátoch

VAJNORSKÝ MINIFUTBAL

V posledný júnový deň bolo už od rána na hádzanárskom ihrisku pri Pizzerii Alviano rušno. Minifutbalový turnaj, ktorý zorganizovala komisia športu a voľnočasových aktivít miestneho zastupiteľstva našej mestskej časti, sa stále teší obľube. Nielen jeho aktivistov, ale aj fanúšikov, „pamätníkov“ a divákov... Je to milé, ako mladí so „starými“ zápolia pre pobavenie a zveľadovanie tela i ducha. Ved' šport - okrem endorfínov - vyžaduje tiež premýšľanie...

Z HISTÓRIE

Príprava tohto turnaja, ktorý má už dlhoročnú tradíciu, poskytuje priestor na zamyslenie sa nad uskutočnenými ročníkmi. Turnaj, obdobne ako minimaratón, založili vajnorskí mládežníci v roku 1973. Hlavnými iniciátormi boli Peter Belaj a Juraj Kebis. V tom období úspešne fungovali hádzanári, volejbalisti a „znovuoživení“ futbalisti. Chýbali športové akcie pre rekreačných športovcov. Tak teda bola, okrem už vymenovaných športov, založená tradícia turistických výletov, lyžiarskych zájazdov a branno-športového dňa.

Minifutbal však možno označiť za turnaj, ktorý prežil najviac ročníkov. Dokonca bol taký úspešný, že v niekoľkých rokoch boli zorganizované dva turnaje a uvažovalo sa aj o zimnom halovom turnaji. V rokoch 1973 až 1989 boli turnaje uličných družstiev. Na tie organizátori prizývali, podľa možnosti, aj družstvá z Bratislavy, ktorých základ tvorili kamaráti a spolužiaci z vysokých škôl.

Utkveli mi v pamäti najmä dva ročníky. Jeden, ktorý vyhrali moji spolužiaci zo SVŠT. To som vtedy ešte nevedel, že sa pravidelne stretávali pri malom futbale a viacerí hrali vtedajšiu bratislavskú

Vojto Hrabák s Václavom Feketom na jednom z minifutbalových turnajov. S Vojtom sme sa naposledy navždy rozlúčili v piatok 7. septembra 2007.

„I. A triedu“ za Štart. Teda, vyššiu súťaž ako naši vajnorskí futbalisti. Po tomto ročníku sa traduje výrok vajnorského fanúšika Paľa Bedroňa, ktorý na konto víťazného družstva skonštatoval: „Do Vajnor zavítal AJAX“. Znalcom športu to iste netreba bližšie vysvetľovať!

No a ten druhý, pamätný - bol turnaj v roku 1977. Uskutočnil sa v deň mojich promócií, ktoré boli od druhej popoludní. Ja som sa v čase najväčšej prípravy osláv z domu „vyparil“, aby som

pomohol turnaj rozbehnúť. Nakoniec som odohral niekoľko zápasov. Potom ma príbuzní prišli „láskavo pozvať“ na promócie. Prezradila ma moja budúca manželka, ktorá jediná vedela, kde som. Počas posledného zápasu turnaja som teda už bol na ceste do auly stavebnej fakulty. To, že sme vyhrali, som sa dozvedel až večer po promócií, keď mi prišli do družstevnej jedálne (dnešný Bakchus) gratulovať aj spoluhráči. Tak som mohol promočné víno piť aj z „vítězného“ minifutbalového pohára.

Po roku 1989 sa mládežnícka organizácia vo Vajnoroach rozpadla a dva roky sa turnaj nekonal. Vzápätí ho obnovili, možno prekvapujúco - nie futbalisti, ale hádzanári. Títo založili aj tradíciu večerných poturnajových sedení, spojených s diskozábavou. Stabilizoval sa turnaj s dvanástimi družstvami. Pozdvihla sa aj jeho celková športová úroveň. Uličné družstvá doplnili „rodinné“ družstvá - Kmotrovci, Feketovci a Snohovci; družstvá kamarátov - Vajnorskí kamasi, Letiščári, Hever, Rizling, Staniční sokolíci, Vlčáci, BETYP, Tornádo, Real team; ale aj iné - napr. družstvá z Nitry, Rače; no a pravidelnými účastníkmi sú chlapi z Petržalky - z Gercenovej. Prirodzene, že nechýbajú ani vajnorskí hádzanári a futbalisti, ktorí hrajú vo viacerých družstvách. V ostatnom období najviac zbierali medailové umiestnenia družstvá Hever a Staniční sokolíci.

No - to už turnaj organizuje zopár nadšencov zo športovej komisie pri miestnom úrade...

ROČNÍK 2007

Na turnaj sa opäť prihlásilo 12 družstiev. Okrem Gercenovej, ich základ tvorili vajnorskí hráči. Hralo sa v troch skupinách, systémom každý s každým. Minuloroční medailisti boli nasadení na čelá skupín. Skupina A - Cintoteam, skupina B - Old boys 1 a skupina C - Gercenova.

Skupina A

Vyhral ju favorit - Cintoteam - vo všetkých zápasoch, aj keď vo dvoch veľmi tesne 2:1. V tejto skupine sa zišlo najviac súčasných i bývalých vajnorských futbalistov. Najmladší „Traktoristi“ s priemerným vekom pod 18 rokov, BETYP s priemerom 20 rokov, Cintoteam okolo „dvadsaťštvorky“ a RIZLING s hráčmi okolo štyridsiatky. BETYP mal najlepší útok v celom turnaji - jeho hráči strelili 13 gólov. Nádejnými sa ukázali aj mladí „Traktoristi“.

Fotografie: Róbert Vajda a archív Václava Feketeho

Skupina B

Favoritom turnaja bolo družstvo Old boys 1, zložené prevažne z hráčov bývalých „Sokolíkov“. No už v prvom zápase tejto skupiny sa zrodilo prekvapenie, keď našli premožiteľa v družstve „Klasikov“, v pomere 0:1. Táto skupina, zložená prevažne z rekreačných futbalistov - Štrúdle, Hádzanári - sa nakoniec ukázala ako najvyrovnanejšia. Všetky družstvá sa aspoň raz tešili z víťazstva. Hádzanári po dvoch víťazstvách mali blízko k postupu do finále. Vo svojom poslednom zápase s Old boys potrebovali aspoň remízu. Začali príliš defenzívne, čo sa odrazilo aj na priebežnom skóre 0:3. Potom zvýšili tempo, to však stačilo iba na zníženie - 1:3. Tým dali šancu na postup družstvu Klasikov, ktorí však potrebovali v poslednom zápase zvíťaziť nad Štrúdlami o sedem gólov. Napokon však prehrali 0:1 a do trojčlenného finále postupovali Old boys 1.

Skupina C

Favorit skupiny z Petržalky sa nedostavil ani na jeden zápas, takže jeho zápasy boli kontumované v prospech súperov. Skupinu s prehľadom vyhralo družstvo Old boys 2, ktoré zvíťazilo v oboch zápasoch o dva góly. Za nimi skončili „Vajnorskí kamasi“, ktorí odsunuli na tretie miesto po víťazstve 1:0 družstvo „Dary mora“.

O víťaza turnaja hrali medzi sebou vo finále víťazi skupín. V prvom zápase sa stretli družstvá Old boys 1 a 2. „Jednotka“ sa ujala vedenia 1:0, no „dvojka“ vyrovnala na 1:1. V pokutových kopoch zvíťazila „dvojka“ pomerom 2:0. V druhom zápase nastúpili rozbehnúť hráči Old boys 2 k zápasu s Cintoteamom. V druhom polčase sa im podarilo po vyrovnanom priebehu vsietiť gól a zvíťaziť 1:0 - na veľkú radosť hrajúceho kapitána Romana Račka. V treťom zápase sa rozhodovalo o víťazovi turnaja. Mohli to byť ešte aj hráči Old boys 1, ale museli zvíťaziť o dva góly. Naj-

prv prehrávali 0:1. Potom však zvrátili stav stretnutia na 2:1. Ďalší gól už nedali, ale dostali, takže zápas sa skončil nerozhodne 2:2.

Konečné poradie: Old Boys 2, Old Boys 1, Cintoteam. Družstvá boli odmenené pohármi, ktoré odovzdávali starosta Vajnor Ing. Ján Mrva a zástupca organizátorov Ing. Václav Fekete.

Uznanie patrí aj vajnorskému prvotnímu a už aj medzinárodnému rozhodcovi Jožkovi Pavlíkovi, ktorý „odpísal“ takmer všetky zápasy. No a určite aj hádzanárom, ktorí zabezpečili výdaj občerstvenia, bufet a večernú diskozábavu. A tak sme sa všetci veľmi dobre zabavili. Hitom večera bola pesnička Zdenky Prednej: „Keď

to nejde, tak to nejde“. Víťazi turnaja ju dali niekoľkokrát zahrať Cintoteamu, ktorí mal „papierovo“ najsilnejšiu zostavu hráčov.

Turnaj sa vydaril. Všetci sa vyjadrili, že sa tešia na ďalší ročník, na ktorý prídu ešte lepšie pripravení. To je výzva aj pre organizátorov, na ďalšie zlepšenie zabezpečenia turnaja.

Václav Fekete

Pozdrav
z
Vajnor.

SÚŤAŽ

HISTORICKÉ FOTOGRAFIE

Milí Vajnorčania!

Vzhľad i história našej obce sú mimoriadne zaujímavé, preto vyhlasujeme súťaž v zbieraní historických fotografií. Chceme prostredníctvom nich pomôcť pri revitalizácii vajnorského námestia a postupne ich budeme aj uverejňovať.

Najzaujímavejšie, najstaršie a najkurióznější fotografie osôb, rodín, budov, ulíc i podujatí – oceníme.

Fotografie s popisom (kto, kedy, pri akej príležitosti atď. je na nich zobrazený; s uvedením svojho mena, adresy a tel. kontaktu) prineste do budovy Miestneho úradu na Roľníckej ul. č.109

pani M. Horváthovej. Kontakt:
tel. 02/437 12 494,
horvathova@vajnory.sk

Redakcia

VAJNORSKÉ NOVINKY – Vajnorvinky – mesačník pre Vajnorčanov a priateľov Vajnor – vydáva MESTSKÁ ČASŤ BRATISLAVA-VAJNORY. Redakcia: MÚ Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava. Redakčná rada: Jana Belovičová, Viera Čepcová, Edita Jaslovská, Ing. Katarína Pokrivčáková, Ing. Mario Schwab. Vedúci redakčnej rady Pavol Fekete, referent - fotograf Vladimír Bizík, šéfredaktorka Eva Holubánska-Bartovičová. Jazyková redaktorka Edita Jaslovská. Fotografie: autori článkov a archívy. Na obálke: Vajnorské dožinky, autor Vladimír Bizík. Grafická úprava Gabriel Štrba. E-mail: holubanska@vajnory.sk. Náklad 2400 výtlačkov. Nepredajné! Inzercia a reklama: Roľnícka č.109, Miestny úrad Bratislava-Vajnory, objednávky prijíma Jaroslava Martišková, tel./fax: 02/437 12 494. Vydavateľ nezodpovedá za obsah inzerátov, sú zverejnené podľa objednávok inzerentov. Za obsah jednotlivých príspevkov zodpovedajú autori. Redakcia nevyžiadané rukopisy a fotografie nevracia. Vyhradzuje si právo príspevky krátiť a upravovať. Žiada prispievateľov, aby uvádzali mená autorov textov, aj fotografií. Anonymné príspevky redakcia nezverejňuje. Uzávierka rukopisov je vždy pätnásteho dňa v mesiaci.

Registračné číslo: BM - 1/2003, E-mail: redakcia@vajnory.sk, internetová adresa: www.vajnory.sk

**VAJNORY
SHOPPING
CITY,**

vlastnícka akciová spoločnosť